

A legjobb tőkebefektetés.

A háboru egyik sajátos tünete az a nem várt nagy pénzösszeg, melyet gazdasági téren napjainkban tapasztalhatunk. A mezőgazdaságban, iparban, kereskedelemben a termények kedvező értékesítése, illetve a hadsereg céljait szolgáló legkülönbözőbb szállítások és a kedvező kereseti viszonyok folytán márcól-holnapra új tőkék keletkeznek, azonkívül tekintélyes tőkemegtakarítások állanak elő, amit a pénzügyi betétállományának általános nagyarányú emelkedése is bizonyít. Mivel pedig ezzel szemben vállalkozási ked a viszonyoknak megfelelően a minimumra csappant, hovatovább csökken ezen tőkék minél kedvezőbb elhelyezésének lehetősége is.

Ennélfogva igen nagy szolgálatot tesz a gazdasági életnek az állam a hadikölcsönök kibocsátásával, mert ezzel módot nyújt arra, hogy mindezek a felgyülemlett és — mondhatnánk — kihasználatlanul heverő pénzek minden kockázat nélkül olyan elhelyezést találjanak, amint még normális körülmények között is alkalmas az igények kielégítésére, a jelenlegi viszonyok mellett meg éppen egyik legjobb, mert legbiztosabb tőkebefektetésnek tekinthető.

Ezért nem hinnők, hogy most, midőn a kormány újabb hadikölcsön jegyzésére hívja fel a nemzetet, akadna egy ember is, akinek csak a legkisebb tőkéje is van, hogy meg ne ragadná az alkalmat, mely pénzének tekintélyes, 6.15—6.55 százalékos kamattal való gyümölcsösztetésére kínálkozik, annál inkább, mivel ezt tennie másrészt viszont kötelessége is.

Az pénz ugyanis ezuttal a nemzeti létünket alapjaiban veszélyeztető, orvul reánk zúdított háboru céljaira szükséges, melynek győzelmes befejezését minden magyar hazafinak kötelessége elősegíteni. Katonáink vérüket ontják és jajaikkal állják a legrettenetesebb fáradalmakat is, kell tehát, hogy azok, akik itthonmaradtak, pénzük kölcsönbeadásával röjjiék le a adóságukat, mellyel a győzelmes béke kivívásánál hazánk jövőndő nagyságának megalapozásával szemben tartsanak.

A magyar embernek kötelességtudással párosult józan gondolkodása az a biztos zálog, mely a legújabb hadikölcsönnek az előző három új kölcsön eredményével legalább is felérő fényes sikerét biztosítja.

A hadsereg széna- és szalma-szükségletének biztosítása.

A vármegye alispánja már korábban kiadott rendeletében foglaltakra utalva, legutóbbi körrendeletében közli, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter 20563—1916. szám alatt kibocsájtott legújabb rendeletével a hadsereg széna- és szalma-szükségletének határozottabb biztosítása céljából a következőket rendelte el:

Oly széna- és szalmakészletek, amelyek az országból leendő kiszállításra vannak számvna, a hadszolgálati törvény alapján igénybevétnének.

Ehhez képest, ha valamely közigazgatási hatóságnak tudomására jutna, hogy bárki szénát és szalmát az országból kiszállítani szándékozik, a kiszállítást mindenképen akadályozza meg és a konkrét esetet az adatok közlése mellett a m. kir. földmivélsügyi miniszterhez azonnal jelentse, hogy ily készleteknek az igénybevétele iránt a m. kir. földmivélsügyi miniszter intézkedhessék. A hadszolgálati törvény alapján igénybevétnének továbbá azok a szénakészletek is, amelyek a termelőnél vagy kereskedőnél, mint a gazdasági szükséglet meghaladó fölösleg jelentkeznek.

Ha a közigazgatási hatóságnak tudomására jutna, hogy valaki fölös szénakészlettel rendelkezik, erről az illetékes járási főszolgabírónak, illetve a város polgármesterének azonnal jelentést tenni tartozik, akik a szóbanforgó készletnek a hadszolgálati törvény alapján leendő igénybevételeire a cs. és kir. katonai parancsnokságot közvetlenül megkeresi.

Ha azonban a szénakészlet birtokosa vitatná azt, hogy a nála levő szénakészlet a gazdasági szükségletet meghaladná, akkor a törvényhatóság első tisztviselője az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőség meghallgatása után köteles kérdés felelt határozni és az illetékes hadbiztoságot megkeresni aziránt, hogy a kérdéses szénakészletet a hadszolgálati törvény alapján vegye igénybe, vagy pedig azt a birtokosnál hagyja meg.

H I R E K.

— **Kitüntetés.** Ő császári és apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben adományozni méltóztatott: a hadidiszciplinés 3. osztályú katonai érdemkeresztet: az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül: *Denk* Ágost, 7. honv. tábori ügyvezéredbeli tartalékos főhadnagy és *Kocsis* Lajos III 31. népf. gyalogzászlóaljánál beosztott népfőlkelő hadnagy; elrendelni méltóztatott, hogy a legfelső dicső elismerés tudtul adassék: az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül: *Bercsik* László, a 8. honv. huszárezrednél beosztott 7. honv. huszárezredbeli, *Biró* Zoltán és *Orosz* József, 7. honv. tábori ügyvezéredbeli tartalékos hadnagy; az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálatai elismerésül: nagyálansonyi *Barca* Zoltán 7. honv. huszárezredbeli századosnak egy lovassági tájfelző osztag parancsnokának.

— **Küldöttség a honvédelmi miniszternél.** Említettük, hogy szerdán *Komjáthy* László dr. polgármester vezetése mellett Veszprém város küldöttsége járt a honvédelmi miniszternél, hogy a háborus katonai tiszt-beszállásolások rendkívüli költségének megtérítését kérje. *Hazai* Samu báró miniszter igen szívesen fogadta a küldöttséget, a hevében teljesítését azonban nem helyezhette kiállításba, mert annak teljesítése — minthogy ez egyúttal elvi intézkedés volna — több száz millió koronájába kerülne a hadügyi igazgatásnak. — A város tehát másként fog gondoskodni a fődözetről.

— **Tiszti értekezlet a hadikölcsön ügyében.** *Véghely* Kálmán dr. alispán április 27-ére tiszti értekezletre hívta össze a járások főbíráit s a városok polgármestereit, hogy a negyedik hadikölcsön sikerének előmozdítása módjait megbeszéljék. Az alispán ismertette a kölcsön feltételeit, hangsúlyozta a siker fontosságát és rámutatott azokra a föladatakra, melyek a vezető tisztviselőkre hárulnak e téren. Különösen a községi ingatlanokra adott kölcsönrel teljesíthető hadikölcsönjegyzés feltételeit tárgyalta meg.

— **Háralózás.** *Fazekas* Mihály ref. kántortanító április 21-én meghalt Balatonkenesén. A balatonkenesei ref. egyházközség a következő gyászjelentést adta ki:

„A balatonkenesei református egyház tagjai fájdalmas és szomorú szívvel tudatják, hogy *Fazekas* Mihályt, az Ur csendes templomának énekesvezérét, iskolájuknak 29 éven át volt hűséges tanítóját 1916. április 21-én éjfél 12 órakor a hatalmas Isten elszólította az élők földjéről. Az elpihentet április 23-án délután 4 órakor helyezzük a balatonkenesei ref. temetőben nyugovóra. Legyen meg az Ő akarata!”

— **Demeter István újabb felolvasó estélye.** Megirutt annak idején, hogy a veszprémi 31. honvéd gyalogezred özvegye és árva alapja javára sorozatos előadások tartására vállalkozott *Demeter* István népfőlkelő, polgári életben gyárigazgató, több földrajzi és más tudós társaság tagja. Az első előadást március 18-án tartotta meg Egyiptomról, válogatott közönségből összegyűlt telt ház mellett a veszprémi színházban. A tudományos nivón álló s emellett a közönség számára kidolgozott érdekes és tanulságos előadásában megemlékezett már *Demeter* István arról, hogy legközelebbi előadásának tárgya India lesz, amelyet utolsó zugáig ismer, s amelyet második hazájának tekint. Ha ismerjük azt, hogy múltkor előadása, szebbnél-szebb vetített képei, szellemes magyarázatai a jelen voltak, kellemes gyönyörködő estét szereztek: akkor annál nagyobb bizalommal nézhetünk mostani előadása elé: amelyet legkedvesebb témájáról tart, s második hazáját, Indiával ismert meg bennünk. Mostani előadásában 200-nál több, legnagyobb részét saját felvételeiről készült vetített képet mutat be. Az újabb felolvasó estélyt folyó hó 10-én tartja meg *Demeter* István a veszprémi színházban. Az előadást, ugy tudományos értékénél mint hazafias céljánál fogva melegen ajánljuk a közönség figyelmébe. Jegyek *Krausz* A. fia könyvkereskedésében már kaphatók.

— **A veszprémi színpártoló egyesület** kedden választmányi ülést tartott *Óvári* Ferenc dr. elnöklete alatt. A választmány elhatározta, hogy a színházat, egyelőre egy évre *Fodor* Oszkár székesfehérvári színgazgatónak engedi át. Megbizta az egyesület a székesfehérvári hangverseny rendező társaságot egy előadásra, a melyet a társaság — rendes színházi helyárak mellett — május elején fog megtartani.

— **Iparkamari közgyűlés.** A győri kereskedelmi és iparkamara 1916. évi május hó 1-én d. u. 3 órakor saját székházának üléstermében (*Vilmos* császár-ut 5. sz., I. em.) rendes közgyűlést tart, amelynek tárgysorozata a következő: I. Elnök előterjesztések: 1. A kamarának a hadi állapot alatt a legutóbbi közgyűlés óta kifejtett tevékenységéről. 2. A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium államtitkárnak, miniszteri tanácsosainak kitüntetéséről. 3. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urat ért családi gyászról. 4. *Wottitz* Gusztav kamarai beltég elhunytáról. 5. A negyedik hadikölcsönök kibocsátásáról. 6. A vidéki kamarák központi irodájának létesítéséről. 7. A denaturált iparsó árának megállapításáról. 8. Az osztrák-magyar bank győri fiókja váltóbirálonak kinevezéséről. 9. Dr. *Sommer* Ernő kamarai másodtitkárnak a katonai szolgálat alól történt felmentéséről. 10. A kamarai alkalmazottak múlt évi rendkívüli segélyére vonatkozó határozat jóváhagyásáról. II. Titkári jelentés az ügyforgalomról. III. A kamara I. évi költségelőirányzatának jóváhagyása. IV. A kamara 1915. évi illetékeselése. V. A kamara 1915. évi háztartásának, nyugdíjalapjának s a kezeltése alatt álló alapoknak zárszámadásai. VI. A magyar-osztrák gazdasági kiegyezés. VII. A bornak súly szerint való forgalomba hozatala. VIII. A győri adófelszámolási bizottság egy rendes és egy póttag választása. IX. *Muzsla* község vásári helypénz díjszabályzata. X. Nagymegyer község vásári helypénz díjszabályzata. XI. A kamara általános bizottságainak (illetékegyi, számvizsgáló, fegyelmi és nyugdíj) megalakítása. XII. A közös bizottság kiegyezése. XIII. Tagválasztás az orsz. statisztikai értékmegállapító bizottságba. XIV. Kérvények segélyezés iránt: a) a veszprém- és vidék kereskedőtársulat részéről, b) a veszprémi iparostanonciskola részéről, c) a kisbéri iparostanonciskola részéről. XV. Indítványok.

— **A Veszprémi Színpártoló Egyesület háborus estélye.** A székesfehérvári 35-ik gyalogezred zenekara a hadbavonult veszprémiek özvegyei és árva alapja javára Veszprémben a színházban 1916. évi május 3-án este 9 órakor (új időszámítás) hangversenyt tart a következő műsorral: 1. Erkel: *Nyitány* „*Hunyady* László” című operából. 2. *Schubert*: *H-moll* Symphonia első tétel. 3. *Sarasate*: „*Faust-ábránd*” hegedűre és karra. 4. a) *Smetana*: *Entreat* és a király bevonulása „*Dalibor*” című operából. b) *Dvorák*: „*Humoresk*”. 5. *Grieg*: *Lyrá* Suite. 1. *Pásztorfiu*, 2. *Norvég parasztduló*. 3. *Notturmo*, 4. „*Törpék felvonulása*”. 6. *Liszt*: „*Polonaise*” zongorára. 7. *Bizet*: „*Carmen ábránd*”. 1. A csempészek indulója. 2. *Habanera*. 3. *Nocturne*. 4. *Torruador* dala. 5. Az utcai gyerekek kara. 6. *Cigánydala*. 8. *Komzák*: Trio hegedűre, gordonkára és hárfára. 9. *Bach* István: „*Magyar ábránd*”, melyre a jótékonycélra való tekintettel a nagyérdemű közönség szíves megjelenését kéri a Színművészpártoló Egyesület. Helyárak: *Erkély* páholy 15 K, Nagypáholy 12 K, Kispáholy 10 K, Zsölle és erkély I. sor 2-50 K, Tamlásszék és erkély II. sor 2 K, Állóhely 1-50 K, Karzat 1 K. Jegyek előre várthatók *Krausz* A. fia könyvkereskedésében és este 8 óratól a színházi pénztárnál.

— **A veszprémi gyógyszerárak tulajdonosai** közül *Kocsuba* Emil, *Cermák* Lipót, *Ince* Kálmán elhatározták, hogy május 1-e után az új időszámítás szerint reggel 8 órakor nyitják és este 9 órakor zárják gyógyszerárakat.

— **Női kereskedelmi tanfolyam.** A veszprémi m. kir. állami felsőkereskedelmi iskola igazgatósága ezutón értesíti a n. é. közönséget, hogy az 1916/1917. tanévben női kereskedelmi tanfolyamot létesít abban az esetben, ha az erre vonatkozó szabályzatnak megfelelően legalább 25 növendék jelentkezik.

A női tanfolyamra beiratkozhatik minden leány növendék, aki a felsőbb leány-, vagy *polgári leányiskola* 4-ik, vagy a felső leányiskola 2-ik osztályát sikerrel elvégezte s ezt iskolai bizonyítvánnyal igazolja. A tanfolyam költsége: 10 korona beiratási díj, 120 korona tandíj, mely összeg a beiratás alkalmával egyszerre, vagy negyedévi esetleg havi egyenlő részletben fizetendő.

Beiratkozní lehet Sente Arnold h. igazgató-nál f. é. május végéig. A tanulók végleges beírása a felvételi jegy alapján szeptember 1-4 napjain d. u. 3 és 5 óra között lesz.

Mintfog 30 növendéknel többet felvenni nem fogunk, célszerű a beírásra mennél előbb jelentkezni.

— **Kárpáti nap a ref. elemi iskolában.**
A veszprémi ref. elemi iskola, 1916. évi április hó 30-án vasárnap d. u. 3 órakor — a templomban — „Kárpáti napot” tartott, a kárpáti falvak hajléktalanaiért.

— **Vasárnapi munkaszünet feilfügesztése a hadikölcsön érdekében.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter 27574 sz. távirati rendelete értelmében van szerencsénk közölni, hogy a hadikölcsönjegyzés előmozdítása érdekében megengedte, hogy a bankok és pénzüzetek f. évi április hó 29-én június hó 5. köze eső vasárnapokon pénztárait nyitva tarthassák és hivatalaikban akadálytalanul dolgozhassanak. A győri keres. és iparkamara.

— **A veszprémi májusi vásár állatvásár nélkül fog megtartatni,** mert a városban a héten száj és körömfájást állapítottak meg s ezért az állategészségügyi hatóság az állatok főhajtását beilította.

— **Magyar könyv a király könyvtárában.** Székesfehérvárról jelentik: Széchenyi Viktor gróf főispán hivatalosan értesítte Szabó István hírlapíró, a 17. honvédegyalozredt hadnagyát, hogy a Kárpáti hó címmel a magyar honvédek dicsőségéről és szenvedéseiről írt könyvének egy példányát ő felsége legkegyelmesebb elfogadásra méltatta. A kabinetiroda értesítése szerint a főkamrási hivatal köszönetét is kifejezte a könyvért, amelyet ő felsége könyvtárába helyeztek. A Kárpáti hó tehát már ő felsége könyvtárában is hirdeti honvédeink nagy vitézségét, véses önfeláldozását, nehéz harcait, és sok-sok szenvedését.

— **A F. M. K. E. háborus gyermekkertjei.** Ma, a mikor az egész országot a háboru győzelmes befejezésének egyik fő feltétele, hogy az országnak megmunkáltassák a földje és biztosítások mindannyiunk kenyerere, Craus István Nyírármegye főispán-kormánybiztosa, az egyesület elnökének kezdeményezésére életre való mozgalmat kezdeményez a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület. Muzgalmának az a vezető gondolata, hogy miután az ország férfi-közönsége a harctéren teljesíti a kötelességét, az asszonyra hárul a föld megmunkálásának a kötelessége. Az asszony hazafias készséggel teljesíti is ezt a kötelességét, ha viszont a társadalom addig amíg ő verejték munkáját végzi, gondoskodik a gyermekei felügyeletéről, hogy azok föl ne gyujtsák a házat s pusztulás veszedelmébe ne ejsék a közönséget. A F. M. K. E. elnöksége mindjárt a kérdés megoldásának is megadja a kulcsát, a mikor fölveti az eszmét, hogy a míg a családnyak mindnyájunk kenyeréért munkában állanak, azokban a községekben, a hol óvodák nincsenek, gyűjtsék össze a gyermekeket (például a májustól-októberig szünetelt tartó iskolákban) és tarták őket reggeltől-estig felügyelet alatt, a míg az anyjuk haza nem tér a munkából és át nem veheti ismét a gyermekeit. Az iskolát mindenestre ingyen engedi át erre az istenes célra az állam, a község vagy a felekezet. A felügyeletet szintén ingyenesen elvállalná a község intelligenciája fölíválva vagy az iskolai szünetet élvező tanító vagy tanítónő legrosszabb esetben pedig a község előregedett es munkaképtelen lakossága. Az intelligencia végezná a gyermekek szellemi és lelki vezetését, a község öreg és munkaképtelen lakossága pedig a gyermekek személyi (tisztasági stb.) gondozását. Élelmezést pedig szivesen ad a gyermekeknek az atyjuk vagy a hozzátartozók vagy pedig a község melegsivű lakosságga, a melynek bizonyára mindig lesz egy-egy kanálka levele vagy főzeleke a szegényebb gyermekek számára. A F. M. K. E. elnöksége már meg is kereste a működési területéhez tartozó vármegyék egyházi és politikai hatóságait, a felvidéki püspököket, főispánokat és alispánokat, hogy hatóságai területén lehetőleg sürgősen szervezzék meg ezeket a háborus gyermekkerteket a melyek a társadalom minden újabb megterhelése nélkül, meg adják a családnyaknak a lehetőséget, hogy a harctéren küzdő férfiak helyett családjaiknak és mindnyájunknak a megélhetés fő feltételeit megszerezhessék. A F. M. K. E. elnöksége megintzettelésnek venné, ha ezt a tervét a testvér közművelődési egyesületek s a működési

területen kívül álló vármegyék egyházi és politikai hatóságai is magukéva tennék.

— **Első Magyar Általános Biztosító Társaság.** Az intézet e hó 8-án tartott évi rendes közgyűlését Csekonics Endre gróf v. b. t. t. elnökléte alatt. Er Ormody Vilmos vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés kiemeli, hogy a mult, második háborus üzletév végső eredménye 6,980,923 korona 58 fillér nyereség örvendetes bizonyossága nem csupán a magyar társaság szilárdóságának, hanem a nemzet kitaró gazdasági erejének is. Az intézet a három hadikölcsönre összesen 57,5 millió koronát jegyzett. Közhasznú és jótékony célú adakozásokra, a jelentés szerint, 34.979.62 korona fordították a mult évi nyereségből. Az összes alapszabályszerű levonásokon kívül az igazgatóság a nyereégből még a tisztviselő nyugdíjalapnak 250.000 korona, a külön tartaléknak pedig 1,155.000. korona összeggel való növelését indítványozza, úgy hogy végül 3,000.000 korona összeg kerüljön felosztásra, ami minden egyes egész részvény után 800 korona évi osztaléknak felel meg. A zárszámadások elfogadása és felmentvények megadása után megejtették a kormányzó testületi választásokat a következő eredménnyel: elnök Csekonics Endre gróf, alelnök Bánffy György gróf, választmányi tagok: Antal Géza, Bathányi István gróf, Bethlen József gróf, Cziráky József gróf, Darier Henrik, Erdődy Rudolf gróf, Gaal Jenő dr., Karátsonyi Jenő gróf, Károlyi Gyula gróf, lovag Schoeller Pál, Széchenyi Pál gróf, Szitanyi Geza, Szmrecsányi Jenő, Weisz Manfréd, Wenckheim Dénes gróf és Zichy Aladár gróf. Igazgatóság: Balaban Adolf, Berzeviczy Albert, Gergely Tódor, Hájós József, Harkányi Frigyes báró, Ormody Vilmos és Zichy János gróf. Felügyelő-bizottság: Burchard-Bélavary Konrad, Libits Adolf, Németh Titusz, Radvánszky Géza báró és Üchritz Zsigmond báró. A közgyűlés után tartott alakuló igazgatósági ülésen Harkányi Frigyes báró az igazgatóság elnökévé, Ormody Vilmos vezérigazgatóvá és Balaban Adolf. vezérigazgató-helyettesse választatott meg.

CSÉPLŐ ÜZEMI SZÉN ÉS KOKSZ
porosz és hazai, gyors leszállításra, teljes kocsirakományokban beszerezhető:

KÜRSCHNER ERNŐ D.
szénnagykereskedő cégnel Budapest, V., Kohary-utca 19. b.

— Vidéki képviselők kerestetnek. —

Hivatalos jelentés.

Budapest, ápr. 28.

Orosz és délkeleti hadszíntér:

Nincs nevezetesebb esemény.

Olasz hadszíntér:

Harci tevékenység csekély volt. Helyzet változatlan.

Höfer.

Nagyfőhadiszállás jelentése.

Berlin, ápr. 28.

Nyugati hadszíntér:

Vermelléstől keletre eső vidéken lefolyt harcokban 46 angol köztük 1 századost elfogtunk 2 gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltunk. A Maas területen helyzet nem változott. Az arcvonalunk mögötti helységeknek nevezetesen Lensnek és a környékbeli helyeknek továbbá a Sommetól délre eső számos falunak és Roye városnak tervszerű lövetése ez utolsó héten a lakosság köréből ismét számos áldozatot követelt különösen asszonyokban és gyermekekben. A megölt és megsebesített egyének nevéit úgy mint eddig a Gazette des Ardennesben közzé fogjuk tenni. A Maastól keletre Bethellainville felett és Vervynel légi harc után egy-egy ellenséges repülőgéppel lezuhant egy harmadikat védőtüzlelésünk Trapellenél Dietól keletre szedett le. Egyik német repülőgépraj, számos bombát dobott St. menhouldi kaszárnyákra és vasuti állomásra.

Keleti hadszíntér:

Helyzet arcvonalon általában változatlan. A Rjezyci vasuti építményeket és raktárakat egyik léghajónk több orosz repülőgéppel szállóhelyét pedig repülőgéprajok támadták meg.

Balkán hadszíntér: Semmi ujság.

Miniszterelnökéeg sajtóosztálya.

Akinek szép kocsí vagy hintó kell, fölösleges, hogy a fővárosba vigye vagy külföldi gyárosoknak, adja pénztét, mert **Varjas Lajos** bognár- és kocsigyártó-mesternek Veszprémben, a Hoszszu-utca (nagyhíd mellett) saját házában levő villanyerőre berendezetttelepén olcsó áron kaphat igen szép gazdasági kocsikat, könnyű homokfutókat, vagy elegendő kivitelű hintókat. A telepen — amely a legújabb gépekkel van felszerelve — gyorsan és kifogástalanul készítenek minden a bognár és kocsigyártó szakmába vágó dolgot s a tulajdonos dus raktárában szolid áron lehet vásárolni mindent, az egyszerű kocsikeréktől a legfényesebb uri hintóig. Emellett javításokat jutányos áron eszközöl. A törekvő magyar iparos vállalatát olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **Egy külön bejárato csinosan** butorozott utcai szobát keres gyermektelen házaspár konyhával május 15-re vagy június 1-re. Szíves ajánlatok a házbér megjelölése mellett „Lódor házfelügyelő Veszprém, Kir. Pénzügyigazgatóság” címre kéretnek.

Anyakönyvi kimutatás.

1916. évi április 19-től 1916. évi április 26-ig.

Születés: Grätzl Odón takpénztári könyvelő és neje Birnbaum Mária fia Miklós Emil róm. kath. — Bador Mátyas molnár segéd és neje Zejda Mária ikergyermekei Anna és Irma róm. kath. — Blaski József cipész iparos és neje Sipos Rozália leánya Irma Margit róm. kath. — Sovény József molnár segéd és neje Békési Margit fia halva született. — Donhecker Ferenc cipész iparos és neje Bakai Mária fia Ferenc róm. kath. — Hidvégi Antal cipész iparos és neje Zergi Erzsébet fia Antal róm. kath. — Vingelmann Márton kisbirtokos és neje Léb Mária leánya Erzsébet róm. kath. — Csertán József napszamos és neje Angyal Julianna leánya Mária róm. kath. — Kalauz Imre magyar államvasuti segédfekező és neje Ober Terézia leánya Erzsébet róm. kath.

Halálozás: Hollósi Mária varrónő 20 éves róm. kath. — Potoczky Tihámér 4 hónapos róm. kath. — (özü) Zabó Péterné Toma Eleonora magánzó 74 éves róm. kath. — Válint Gyula kéményseprő iparos 47 éves róm. kath.

Házasság: Molnár József napszamos róm. kath. és Barabás Mária napszamosnő ref.

Magyar királyi államva-utak. Igazgatóság.

9811-1916 P. I. a szám.

A nyári időszámítás bevezetése a m. kir. államvasutak vonalain.

Folyó évi április hó 30-áról május hó 1-re hajló éjjel a magyar királyi államvasutak vonalain a „nyári időszámítás” vezettetik be. Ebből kifolyólag április hó 30-án éjjel 11 órakor a vasuti szolgálatnál használt valamennyi óra 12 órára igazították s ezzel a vasutnál jelenleg használt időszámítás 1 órával előre tolatik.

Uj nyári menetrendek ez évben nem lépnek életbe; a jelenleg használatban lévő menetrendek tehát az új időszámítás bevezetése után, vagyis május hó 1-étől folytatólag továbbra is változatlanul érvényben maradnak.

Mindazok a személyszállító vonatok, amelyek a kiindulási állomásról az átmeneti időpontja, vagyis április hó 30-án éjjeli 11 óra előtt indulnak és végállomásukra menetrend szerint április hó 30-án éjjel 11 óra illetve az új időszámítás szerint május hó 1-én éjjeli 12 óra 01 perc után érkeznek, attól az állomástól kezdve, ahol éjjel 11 óra előtt utoljára megállanak, egészen a végállomásig, a menetrendhez képest egy órai késéssel fognak közlekedni. Azok a személyszállító vonatok ellenben, amelyek, menetrend szerint április hó 30-án éjjel 11 óra, illetve az új időszámítás értelmében május hó 1-én éjjel 12 óra 01 perc után indulnak, a kiindulási állomásról a menetrendekben kitüntetett időben, már az új időszámítás szerint rendszeren fognak inditattni.

A Konstantinápoly felől április hó 30-án menetrend szerint éjjel 10 óra 47 perckor Zemun állomásra érkező Balkánvonat a menetrendhez képest nem csak a magyar királyi államvasutak vonalain, hanem a csatlakozó idegen vasutakon is, egészen a vonatvégállomásig, vagyis Berlinig illetve Strassburgig, 1 órai késéssel fog közlekedni.

Budapest, 1916. évi április hó 20.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

Veszprém r. t. város polgármesterétől.

Hirdetés.

Közírré teszem, hogy 1916. április 27-től kezdve a városi hentesüzletben a sertésus árak a következők:

1 Elsőrendű sertésus	5 kor. 30 fill.
2 Másodrendű „és hasaszalonna	5 „ — „
3 Szalonna bőrrel	5 „ 60 „
4 Háj	6 „ 20 „
5 Belsőrs	4 „ — „
6 Máj	3 „ — „
7 Vese-velő, lép együtt	1 „ 20 „
8 Tüdő, szív együtt	3 „ — „

Oblatt Rudolf mészárszékében a város által kiméretett marhahus ára a következő:

1 Elsőrendű marhahus	6 kor. 40 fill.
2 Másodrendű	6 „ — „

Sertésus kapható hetenként csütörtökön, szombaton és vasárnap. — Marhahus kapható hetenként szerdán, szombaton és vasárnap. Csakis a liszt vagy husutalvány felmutatása mellett lehet vásárolni ugy az egyes családoknak, mint az intézeteknek. Egy család egy napra legfeljebb egy kilogramm húst és hetenként 2 kilogramm szalonnát kaphat; az egyes intézetek által naponként igénybevehető korlátozott mennyiséget a tanács megállapította és részükre a husutalványt a számvétség adja ki. Felkérem a város közönségét a hussal való legnagyobb takarékoságra, mert csak igen korlátozott mennyiségben vágathat a város. Veszprém, 1916. április 25.

A városi tanács nevében:
Dr. Komjáthy
polgármester.

Steckenperd liliomtejszappan

elérhetetlen hatású szepőlők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban drogeriákban, illatszerek és fodrász üzletekben 1 koronáért kapható. Szintugy páratlan hatású női kézápolásra Bergmanni „Manera” liliomkrémje, mely tubusokban 80 fillérért mindenütt kapható.

66 - 1916. végrehajtói szám.

Árverési hirdetés.

Az enyingi kir. járásbírósa mint telekkönyvi halóság 503/1916. tkv. sz. végzése folytán alulírt bírósági kiküldött ezennel közírré teszi, hogy dr. Rosenberg Lajos balatonfüredi ügyvéd által képviselt Jaulusz Gyula végrehajtónak Fluxmann S. Józsefné ellen 9889 K 17 f. s jár. erejéig fogantatott bírói zárlat alkalmával lefoglalt illetve zár alá vett, a síófoki 430 és 431 sz. tjkvben Fluxmann S. Józsefné szül. Totis Elza nevében álló 1 és 1 sorszám alatt felvett nyaraló villák és berendezések együttesen, vagy külön-külön nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek 1916. évi június hó 15-től, 1917. évi június. hó 15-ig terjedő időre az alábbi feltételek szerint 3000 K kikiáltási ár mellett főbérletbe kiadatnak.

Ezen árverésnek a fenti számú végzés folytán Síófokon a község házánál leendő megtartására 1916. évi május hó 2 napjának délután 4 óráját kitűzi, melyre a bérbevenni szándékozók azzal hivatalnak meg, hogy az említett villák a legtöbbet ígérőnek fognak kiadatni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben bánatpénzként a kiküldött kezéhez lefizetni.

A bérbevevő köteles a hátralékos bérösszeget f. évi július hó 1-ig Strasser Sándor zárgondnoknak lefizetni.

A víz és villany díjakat az egész bérleti idő alatt bérli köteles fizetni.

A bérlet tárgyát képező berendezések zárgondnok által leltár mellett fognak a főbérliónek átadni, ki anyagi felelősség terhével köteles azokat a bérleti év végén zárgondnoknak visszaadni s a községi előjáróság által felbecsült netáni kárt hiánytalanul lefizetni.

Enying, 1916. év április hó 19 napján.

Kiss Gyula
bir. kiküldött.

Járványos betegségek ellen legjobb óvszer a

KRONORFI
természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital. Főraktár: Reisinger Dezső - Veszprém.

Egy régen fennálló, igen jóforgalmu vendéglő-üzlet teljes pince- és vendéglő-berendezéssel és vendéglő-épülettel együtt szabadkézből eladó. Bővebb fölvilágosítást nyújt a kiadóhivatal.

Littke L. pezsgőbörgyár-telepe **PÉCS.**

Főraktár: Budapest, IV. Szép-utca 3. sz.

Frigyes főherceg ő császári és királyi fensége, Szávator Lipót főherceg ő cs. és kir. fensége és a „Nemzetközi Hálókocsi”- és „Európai Expresszvonat-Társaság” szállítója.

Pezsgőfajok: Sport „Grand Vin Sec”, Casino „Extra Sec”, „For England” (sz. vanykas), Britania „Extra Dry” (eukor nélkül)

Nagyszerűen bevált a harcokra károskórák és általában mindenképp mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, kővény, influenza, torok, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-Mih

Horgony-Liniment. csapóolaj

Horgony-Pain-Expeller pótléka: oompos

Üvege K - 25, 100, 200.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az Arany országházban, Szentlőrincen Dr. Richter-Mih gyógyszerárban, Prága I. Elisabethstr. 4. Haponkénti szállítók.

E L A D Ó BOR- ÉS CSEMEGE- OLTVÁNYOK

1 és 2 évesek, olcsón, továbbá 2 éves direkttermők és gyökeres hazai vesszők, Szászoros, Piros Delaware, Othello és Izabella.

Pótlásra is kitűnően megfelelnek!

Ugyszintén gyökeres Riparia Portalis, Rup. Montikola és Rip. Berlandieri jutányos árban kapható, valamint

sima vesszők is.

Árjegyzék ingyen.

MOLNÁR MIHÁLY, Abaujszántó.

Veszprémben a belvárosban kétszobás lakás május 1-ére kiadó. Ugyanehez további három szoba is kibérelhető.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési-, baleset-, szavatossági-, élet- és járadékbiztosításokat. A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodahelyiség: Szabadi-utca 3. szám földszint.

Képviseli: Suly László.

MILLIÓK használják

Köhögés rekedtség, katarrus, elnyálkásodás, hörgőhurut ellen

KAISER mell karamellait

a „három fenyővel.”

6050 köz. megerősített orvosi és magánbizonyítványos keszkesedik a biztos sikerért

Különösen kellemes és jóízű bonbonok

Csomagja 20 és 40 fill., doboza 60 fill.

Kapható: Czernák Lipót, Ince Kálmán és Kocsuba Emil (Fekete sas) gyógyszerárban, Veszprémben. Wolf Béla gyógyszerár Szentgál.

Fontos! Alkalmi ajánlat!

Az édes, zamatos, nemes torma nélkülözhetetlen fűszerzöje ételinknek, amiret is nem volna szabad egy háztartásból sem hiányoznia. Minden konyhakernek egy szögletet tormagyökerekkel kellene beültetni.

Nemes bajor tormagyökérrel beültetett kis kertiggyalandoan megmarad és évenkénti termése nagyobb háztartás számára is elegendő.

A tormának legjobb ültetési ideje most van!

Az eredeti nemes bajor torma fajból ajánlok kifogástalan sima gyökereket, kellő hosszúságban:

50 darab 4 korona — fillér

100 darab 7 korona 50 fillér

1000 darab 70 korona — fillér

csomagoláson kívül, helyl. Temesvár, utánvetell.

A szakszerűen előkészített eladásra kerülő gyökereket egy újonnan felásott agyba, ültető segélyével kell ültetni. További ápolása a megeredési öntözéssel, később gyomlálással és kapálással áll, mas gondozást nem igényel.

Mindenesetre egyike a legjövődélmezőbb kerti terményeknek, a beszerzési ára is némelykor meglehetősen magas szokott lenni.

A megrendeléseket kérem azonnal feladni!

MÜHLE ÁRPÁD udvari szállító nagy kertészeti telep
TEMESVÁR. Sürgőncim: Árpádtelep Temesvár.

Hasonlits több gépet egybe: Rendelést téss BLICKENSERF-re!

A legtartósabb rendszerű írógép, elpusztíthatatlan szerkezettel és sok különös előnnyel.

Több mint 165.000 drb van használatban!

Ára 2 betűfajjal, elegáns zárószekrényvel 270—380 korona.

GROYEN & RICHTMANN

román kir. szállítók KÖLN, Mauritiussteinweg 84. Képviselő Ausztria-Magyarország számára: Ing. von Svehla, Prága, II., Ouai Palacky 42. — Képes árjegyzék ingyen.

Jutányos áron izléses kivitelben

készít

nyomtatványokat

névjegyeket

eljegyzési

kártyákat

meghívókat

könyvkötői munkákat

FODOR FERENC

könyvnyomdája és könyvkötészete

TELEFON 54.

VESZPRÉM

TELEFON 54.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvevő: a kiadóhivatal.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Szétforgácsolt erők.

Most szinte visszatetsző e cím. Hiszen ma mindenütt egybeforrott erőkről beszélnek. A harcba szállt nyugati nemzetek még éppen egszemes akarattal hirdetik a vég nélküli harcot, vagy szebben mondva, a végleges győzelmet.

Borzongva hallja az életért küzdő ember, hogy e kulturáltak szerint a megsemmisülés terem új életet, az hoz áldást, szebb jövőt, örök nemzeti boldogságot. Halál után támad fel az élet.

Ugy igaz, keresztény hitünk szerint a halál az örök élet kezdete.

Ámde a mi ellenfeleink nem ezt a krisztusi hitet vallják. Itt, e földön várnak feltámadást a mi halálunk árán.

A lelkek rokonszenve, az érzelmek összecsendülése, a gondolatok egysége, az akarat közönsége, melyek az emberiséget a kultúra megteremtésében egybeforrasztották, megcsufoltatnak, meggyaláztatnak azoktól, akik minden időben kiváltságuként hirdették, hogy a kultúra az ő alkotásuk, mi pedig csak annak morzsáit élvezzük, rajtuk élőködünk.

A Nyugat kulturája most víja halálutját.

Aki a kultúra nevében mások meg-

semmisülését hirdeti: az erkölcstelen. A kulturának csak egy ereje van: az erkölcs! Aki ezt az erőt elveti, az megsemmisül.

Aki pedig az erkölcsi erőt megosztja, az csak a kultúra koldusa, míg akiben ez az erő él, azé a jövő, azé az élet, azé az áldás és a boldogság.

Az erkölcsnek csak születése volt, de halála nem lesz soha. Vele az élet is örökös.

Nem zarándokoltam el Keletről Nyugatra, mégis megtaláltam az erkölcsi erő forrását itthon is.

Kicsiny az ő ereje még, bugyogása csendes, csergedezése nesztelen, folyása se morajló, partot nem szaggat, hömpölygése lassu, mégis szerteterül, megtermékenyíti a csalitok alját, a rétek pázsitját, a virágok gyökerét. De kevesen látják, lelkük meg nem érzi, hogyha néha fröccsen, fodrán a kultúra bimbója hasad fel illatos virágba.

Nemzeti büszkeséggel hirdetjük, hogy egszemesek, közösen akarók vagyunk. A vérhullás zápora nem fáj lelkünknek, mert vele termékenyül meg nemzeti erőnk. De vajjon, ha e megpróbáltatások után a dicsőséges győzelem napja, a béke áldása ránk ragyog, így érezzük-e az egszégnek szent hevületét? Nem bocsátja-e szét az egybeforrt lelkeket a meghasonlás mérges férgé? Egyek maradunk-e mindig?

E szent érzést szomjuhozó lelkem keresi a kapcsot, mely összeköthet minket. Ugy érzem, megtaláltam, hiszem is; legalább e megyében már érzem a kapocs meleg szorítását. A veszprémvármegyei magyar közművelődési egyesület az a kapocs, amely a nemzeti életnek, a tiszta erkölcsökön egybeforradó és az idők minden viharát kiálló küzdelemnek erőssége, éltető ereje.

Benne kell, hogy egyesüljenek az összes társadalmi szervezetek és tényezők. Ez az egyesület legyen a szive az erkölcsi alapon nyugvó összes társadalmi és nemzeti törekvéseknek, itt fussanak össze a vármegye kulturális szerveinek minden számai, innen induljon ki minden erkölcsi és nemzeti érzést irányító idegszál és ütőer, de ide térjen is vissza minden érzés, melyet a vármegye területén létező kulturális tényezők az emberiség, a nemzet, a vallás és az erkölcs javára működésükkel a társadalomban kiváltak.

A szétforgácsolt kulturális erőknél a vármegyei magyar közművelődési egyesületben kell összeforrtiok.

A Nyugat erkölcstelen kulturája szülte a nemzeteket író háborút; bukása már nem messze van; halálán támad fel a mi erkölcsi erőtl duzzadó kulturánk, melynek örök élete lesz. Készüljünk a nagy munkára fel!

Lapok egy önkéntes naplójából.

Kimélni akarom az olvasót, aki egy hadi önkéntes háborus feljegyzéseit, agyonzaklatott, lezsarolt idegek lázas-kusza gondolatait várná e sorokban, azért előre bejelentem, hogy a napló sorai a háboru előtti időkből keltek. Tehát semmi féle háborus zamata nincs e naplónak, hacsak az utolsó lap röpke, hazafias fellángolását nem vesszük, de az már a mozgósítás napjaira esett.

A napló részleteit egy pedánsan vezetett bevétel-kiadás sorozatba iktatta az én barátom. A mindent pontos számitásba vevő embert mindenkor érzékeltelennek és ridegnek tartottam. De ezeknek a számoknak phalanxából az élettelen pénzspekuláció helyett egy kemény próbát kiállított lélek jólrendezetséget sejtettem meg. Arról szót hoztam az a napló. A fiatalok, különösen most a háboru mindent szétbontó viharában tanulsággal olvashatják; az öregek, velük öregedett hajlamuknál fogva úgy is bölögtatnak hozzá. Az én jó barátom pedig, ki most a hadi fogság keserű kenyerét eszi Szibériában, meg fog bocsátani, hogy gondosan rejtgetett, intim gondolatait mások tanulságára, s az ő szerénységének rovására közreadom.

***

1913. december 4.

Ma éjjel 1 órától délig szolgálatban vagyok, mint inspeksiós őráratvezető. Lassan, nagyon lassan mulik az idő, pedig mikor lesz még reggeli 6 óra, amikor kollégáimat felkelthetem. Fél s alá sétáltam a folyosón másfélsóra hosszát — most van 1/3 óra — elgondolkodtam a múlton, gondoltam a jövőre is. Fűztem a gondolatokat, szót-

tem szép terveket. Hiszen ha mindaz megvalósulna és megvalósulhatna! Mennyi örömet okozhatnék akkor szüleimnek, kikre most annyiszor gondolok itt a távolban, s kiknek annyi szomorúságot okoztam már az életben. Szerettem és ragaszkodtam az édes otthon iránt, — hogy hozzávetőleg kifejezhessem, a távoltság és a napok szorzatával emelkedik... A karácsonyt úgy várom, hogy már nemcsak a napokat, hanem az órákat is számlálom... Szegény jó édes anyámra nagyon-nagyon sokat gondoltam e hóban. Testvéreim egy időben folyton betegeskedéséről irtak. Észrevettem a levél stílusáról, hogy csak engem nem akarnak szomorítani, azért gyengéden tudatták velem a dolgot, de biz én hamar átláttam ezt s nagyon lehangolt a M... részéről még nem hallott hang; mert ki tudja — a jó lsten mentsem meg tőle, szegény édes anyám nem bírja soká, — én úgy félek tőle. Nem egyszer annyira elfogott a szomorúság, hogy sirtam. — Hála a jó Istennek, utóbbi levelekben már jó hírt hallok. — 1/2 4 óra. Mégis gyorsabban mulik az idő, ha azokra gondolok, akiket szeretek. Fél-alá kellene járnom a folyosón, de ki jön ily késő éjszakán? Az ajtó nyitva van s én mindent hallok és látok. Az ujjaim ugyan fázna, csodálom, hogy még ilyen szépen tudok írni. 17 nap és mehetek haza karácsonyra! Mily boldog pillanat lesz az, még rá gondolni is öröm! Az extra ruhám is készen lesz addigra, s én mint fess katoná állítok majd be. Nem mint eddig szokott lenni; gondokkal (anyag gondokkal) tele s nem kell arra gondolnom, mikor már megátom szüleimet, hogy mikor lesz alkalmas pillanat, hogy szomorúságot okozó könnyelműségemmel, s a pénzkérésrel előálljak. Ez most nem lesz úgy, mint a múltban szokott lenni... Pénzem az volt most mindig. Nem sok, de pénz nélkül nem voltam.

Igaz, hogy a hónap vége felé alig 1-2 koronám volt s most sincs sok, de kölcsön adtam. Elég bolond (bocsánat a kifejezésért, barátom nem a nyilvánosság számára írta naplóját) vagyok, ha így utánagondolok. Másnak adok pénzt s nekem magamnak nincsen, vagy csak annyi, hogy óvatosan kell vele bánom. Pedig hányszor visszaéltek ezen sziveségemmel már itt is... Múlt hó végén kaptam a keresztapántól 30 koronát, azt is mindjárt majdnem mind kikölcsönöztem s még nem látok belőle semmit. — Már csak 10 hónap a katonaelet. Sőt ezt a hónapot már nem is igen lehet számitani, mert gyorsan fog mulni, különösen a vége! Most azonban be kell fejeznem az írást. 1/2 5 óra; a szakácsot kell felkeltenem s aközben a reggel is elérkezik...

1914. jan. 4. vasárnap délután.

Azt az érzést, ami most bensőmet eltölti, csak egy szabadságot átélő katoná tudja igazán megérteni. Leírni is nehéz! Az ünnepeket s általában a 11 napot nagyon kellemesen töltöttem el otthon. Soha ily kedves ünnepeim, de különösen karácsonyom sem nekem nem volt, de talán Szüleimnek sem. Nem úgy volt most, mint azelőtt, mikor mindig arról kellett gondolkodnom, melyik perc legalkalmasabb arra, hogy adósságaimmal elő álljak... S milyen örömmel vittem haza azokat az ajándékokat, melyeket megtakarított pénzem vásároltam. Otthon, igazán mondhatom, le nem írható szeretettel fogadtak. Mindenben kedvemre jártak s megadtak volna mindent, amit kérhettem volna s amit csak szemem-szám kívánt. Aludtam ameddig jól esett, reggel meleg szobában keltem fel s valósággal elkényeztettek. Most ismét a régi minden; s magam szolgálom ki magamat. — Keresztapám is nagyon szives és barátságos

Ha majdan végig rójuk a vármegye földjét, mindenütt tiszta erkölcsű, Istenfélő, jó hazafiakat, művelt embereket lássunk.

A kulturáért küzdő társadalmi tényezők összeolvadása és egybehangzó munkája kapcsolja majd össze a szétforgácsolt erőket, hogy azután egy egységes cél felé, tömör erővel, egységes irányítással megteremtjük népünk boldogságát, melyet a tiszta erkölcsű, munkás élet ad.

Göndör Ferenc.

HIVATALOS RÉSZ.

Apáti kinevezés. Ó császári és apostoli királyi Fejsege f. évi február hó 19-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával Rosos István veszprémi székesegyházi kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelőnek a *zámí* címzetes apátságot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Plébániák betöltése. A kegyuraság szabályszerű bemutató levele alapján az *enyingi* plébánia-javadalmat legifj. Szabó József lengyeitűi káplán, — a *göllei* plébánia-javadalmat pedig Blasutigh Sándor zalaszentlászlói lelkész nyerték el.

Ideiglenes adminisztrátor. A zalaszentlászlói plébánia ideiglenes vezetésével Lesz János zalaszentgróti káplán bízott meg.

Dispositio. Pozsgai Márton a göllei plébánia ideiglenes vezetésétől fölmentetvén, előbbi állomáshelyére, Attalára küldetett káplánnak; Biczi Gyula pedig az enyingi plébánia ideiglenes vezetésétől felmentetvén, berzencei káplán lett; Brand Ferenc berzencei káplán hasonló minőségben Lengyelötöiba küldetett.

Pályázat. A *kisszöllői* (Veszprém vm.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetteték. Jövedelme circa 2400 korona részint kézpénzben, részint földbirtok-arendában, fajrandóságban s államegélyben. Ezenkívül körülbelül 600 korona privát jövedelem. Ujjonnan épült lakás, tágas udvarral, mellékeépületekkel s kerttel. Kérvények a felsőiskolai plébánia-hivatalhoz küldendők. Határidő s választás napja: *március 23. d. e. 10 órakor.* Személyes megjelenés szükséges. Iskolaszék.

A vármegyéről. E hónap 13-án tartandó megyegyűlésre a jövő héten teszik meg a közvetlen előkészületet a különböző bizottságok ülésével. Így március 9-én lesz a jegyzői nyugdíj, tisztii nyugdíj és vármegyei gazdasági választmány,

10-én a közigazgatási bizottság ülésezik, 11-én az állandó választmány tartja második ülését, utoljára március 12-én számonkérő szék lesz.

A közművelődési egyesület közgyűlése.

A Veszprémvármegyei Közművelődési Egyesület febr. 26-án tartotta közgyűlését. A gyűlésen, amely örömdetesen látogatott volt s amelynek tárgysorozatával kapcsolatosan sok értékes eszmének megvitatása foglalkoztatta a felszólaló tagtársakat — *Hunkár Dénes* főispán elnököl. A megjelentek szívélyes üdvözlése mellett a jogos panasz szava is elhangzott a megnyitó beszédben. A főispán ur sajnálta, hogy az ő hatáskörén kívüli eső okok miatt a tavalyi közgyűlés elmaradt. Dacára a háborunk, minden más egyesület jelt adott működéséről. Csak a közm. egyesület nem adott életjét. Az őszinte szó nagy hatást keltett s megerősítette azt a meggyőződést, hogy az egyesület hasonló panaszra nem ad okot s minden tagja, tisztviselője szíves készséggel fáradozik az egyesület nagy feladatainak buzgó munkálásában.

Ezután *Zsigmond János*, az egyesület főjegyzője, felolvasta az 1914. évi közgyűlés jegyzőkönyvét s beszámolva ismertette annak egyes megvalósításra várt pontozatait. Ezekkel kapcsolatosan jelentést tett az egyesülethez küldött átiratokról is.

Baró Hornig Károly bírnok megyés püspök választott az egyesület felterjesztésére, melyet a nem magyar ajku községek magyarosítása érdemében nyújtott be Ő Eminenciájához. A közgyűlés a választ köszönettel tudomásul vette.

Az Orsz. Közművelődési Tanács azt tudatta átiratában, hogy a háborus viszonyok miatt az analfabétatanfolyamok megtartásában nem nyújthat segítyt. A tanács ezután jelenti, hogy az analfabéták tanítása új tere, háborus szintre helyeződött, amennyiben tudomása van róla, hogy a katonai tanítók a front mögött, az üdülőkbén, kórházakban s a káosznyákbén foglalkoznak analfabéták sikeres oktatásával.

Göndör Ferenc kir. s.-tanfelügyelő tudomására hozta a közgyűlésnek, hogy a helybeli katonaság körében eddig is tartottak ily tanfolyamokat. Ujabbban a Gazdasági Egyesület gazdasági szakirányban vezet a tovább képzést s éppen ez az egyesület kérte őt, hogy gondoskodjék tanítókról, akik a gazdasági oktatás mellett az írás- és olvasástani tanítást végeznék. *Kránitz József*, a kir. tanfelügyelőséghez beosztott áll. tanító már válaikozott is erre. Még egy segítőtársra van szükség s bizonyára akad is ilyen a helybeli tanítótestületből.

Az Orsz. Közművelődési Tanács még egy hasznos indítványt juttatott a közgyűlés elé. — Országszerte sok panasz hangzik a moziszinház erkölcsrontó hatása miatt. Sajnos, ez a tulajdonság nagyon csökkentti azt a feltétlenül nagyra becsülhető értéket, amit a mozi az ismeretterjesztéssel s a szolid, olcsó napi szórakoztatással szerzett. A pornografikus, a serdülő ifjak képzelőerejére oly csábító hatásal levő bűnügyi és detektívfilmek előadása ellen már több városból szót emeltek s ennek hatása alatt maga az Orsz. Közművelődési Tanács most kérvénnyel fordult a kormányhoz, melyben a mozik megrendszabályozását kéri. — Azt várja a tanács, hogy az egyes vármegyei közm. egyesületek is hasonló tartalmú kérvényt adjanak be az illetékes tényezőkhöz, hogy így a központ kezdette mozgalom országos jellegét nyerjen.

Laczkó Dezső főgimn. igazgató is nagyon kívánatosnak tartja a mozik megrendszabályozását. Saját tapasztalatából állítja, hogy sok selejtes, rossz nevelő hatású filmet futtatnak le a mozikban. — E miatt vált szükségessé, hogy a moziátogatást a gimn. tanulóifjúságnak betiltsa s csakis nekik való darab látogatását engedje meg. Sajnálatosnak mondja, hogy az ifjúságot távol kell tartani a moziól, mert az erkölcsrontó filmek leszámításával a mozi ma *oktató tényező, fontos tanítási eszköz.* Sok intézet maga rendez mozielőadásokat. De a mozinál is előtérbe jut az üzlet. Reklamoznak ifjúsági darabot s mint egy megtörtént esettel bizonyította, az ifjúsági darabok után olyan filmet is bemutatnak, amelyekben a hölgyek megfedkeztek a felöltözködésről. Kisült, hogy maga a moziutajdonos se ismerte a filmet. Ha az ifjúságot ilyen és hasonló darabok nézésére szabadon bocsájtják, kiszámíthatatlan erkölcsi kár lesz sajnálatos eredménye. Indítványozza: kérje meg a közművelődési egyesület a *Szinpártoló Egyesületet*, mint moziutajdonost, avagy magát a bérlőt, hogy kéthetenként olcsó ifjúsági előadást rendeztesse a helybeli és mindkét nembeli tanulóifjúság részére.

Dr. Török Gyula rendőrkapitány tudomásul adja, hogy kellő figyelemmel és szigorral vigyáz a mozielőadásokra. Nemcsak az ott kívánatos rendre, hanem a darabokra is. Ha azok erkölcsrontók, azonnal betiltatja. Minden új film bemutatásán jelen van, hogy személyes ellenőrzéssel állapíthassa meg, nem sérti-e vajjon a jó izlést s erkölcsöt. Legutóbb egy mozi darab a szövetséges török nemzetet gunyolta ki. Ennek bemutatását is megtiltotta. Betartatja a város alkotta szabályrendeletet, hogy 15 éven alul levők kísérők nélkül mozielőadást ne látogathassanak. A rendőrszemek már előadás előtt fel órával ott állanak a pénztárnál, hogy a kísérő nélkül jelentkező gyermekeket el-

volt hozzám, csak nem helyezeltes, hogy annyi ajándékot hoztam. Inkább tettem volna el azt a pénzt, — mondta. De nem vagyok nézetén, mert azt az örömtől látni, különösen, amikor megérkezésem pillanatában átadtam a csomagot, hogy ebben hoztam egy kis ajándékot!... Ha nem volnának itt a közelben kollégák, sűrűnk most is, hogy írom ezeket a sorokat... Talán az utolsó együtt töltött karácsony volt ez! Folyton ez jár az eszemben, bár ne adja a jó Isten, hogy valakit közülünk magához szólítson, sem pedig, hogy úgy elkerüljek, hogy ne mehetnék haza!...

(Szegény barátom, szülőim azóta két karácsony-estén borultak könyvezve ezen soraid fölé, melyekben keserű hadifogságodat öntudatlanul megjósoltad!)

Az új esztendőben is hasonló szoliditással fogom tölteni napjaimat, mint ahogy a múlt évben megkezdtem katoná-életemet... Nem vagyok az iskolában, s nem is tettem ki a századhoz senkit, pedig engem s még egy magyar kollégámat kikartart vezényelni. Nem írtam. erről addig, mert nem akartam magam ügyellennek feltüntetni, mert arra magyarázta volna aki véletlenül olvassa. Pedig nem az a hiba, hanem, hogy nem költekeztem. Itt csak az tetszik a főhadnagynak, aki vagy nagy svindler, azaz adja a bankot, vagy stréber. En egyik sem akarok ezek közül lenni. Legfeljebb nem lesz hosszú kardom...

1914. július 3-án éjszaka.

... S most megemlétem még azt is, mint-hogy időm van elég, hogy erről is írjak: a trónörökösöt agyonlőtték. Igen furcsa világot élünk, s ha a háború nélkül élem át az én időmet, igazán csoda lesz, hisz oly puskaporos a hangulat... Nem is bánték egy kis háborút, örülnek

neki, ahogy most felfogom az életet — s legalább látnám a katonaság valóságos céljait és feladatát... Szép halálnak tartanám a háboruban meghalni!... De hova ki nem lyukadtok s mi minderről nem fogok itt összeírni. Azért, mert közeleg már amugy is éjjelután 1 óra, befejezem feljegyzéseimet e napra is. Jó éjt!...

1914. augusztus 2-án.

Vasárnap délelőtt fejeztem be, illetve zártam le e hónap kiadásaimat. Sok-sok a kiadás! De most félre ezzel; mikorra vége lesz a háborus időnek, talán nem is gondolhatok erre az időre, hisz valahol egy közös sírban fekszem már!... Felhesználom a szabad időt arra, hogy jegyzeteimet rendbe szedjem. Az utóbbi hónapban sokaltam a kiadást, féltem a beírásról ide a könyvbe s halogattam mindig. Most azonban úgy is mindegy talán, hogy mennyibe került ez év s nagyobb hidegvérrel és kevesebb lelkiismeretfurdalással jegyzek be mindent. Eitűri a papír! Szüleim pedig láthatják, hogy a pontosságban kitartottam végig.

Egy kívánságom van most csak: még egyszer láthatni a szülői házat. Most — ha meg kell hainom ily fiatalon, legalább mielőtt a harcterre megyek, bucsút vehetek kedves szüleimtől és testvéreimtől, megcsokolhatnám azt a kezet, mely annyit fáradozott értem. — Szegény jó anyám! csak ő ne aggódna miattam. Attól félek, hogy a bánat, mely eltölti drága jó szívét, előbb elragadja az élők sorából, mint engem... Inkább én se lássam már akkor vissza a szülői házat!

Nem írok tovább, pedig sokat, nagyon sokat tudnék még írni; de nem teszem, hogy lehangoltá ne tudjon tenni az a gondolat! Mert most lelkesedéssel vagyok tele, s alig várom azt a percet, hogy induljunk mi is. Meg kellett érnem ezt az időt is! De biztos is volt, hogy én már nem ke-

rülöm el a háborút. Apám mondta mindig: „Ha mi nem, de ti biztosan megéritek még, hogy nagy háború lesz.” S ime be is következett. Hála Isten él ő is, s adja a jó Isten, hogy a végét is mindnyáján együtt érjük meg; — kicsoda öröm lesz majd az, ha én is szüleim és testvéreim ölelő karjai közé siethelek akkor!

S most csak egy jelszó van: Előre!

Eddig a napló. A következő lapokat kedves barátom a becsült mezején bajonettel írtad. Az a néhány sablonos sor pedig, amit fogságodból írhattsz, mennyi könnyet és fohászt lepez! A hadifoglyok naplóját arcuk barázdáiból, réveteg tekintetükből és fáradt kedélyükből fogjuk kiolvasni. F.

Visszaröppent pillanatok.

A főhadnagy beszélt. A társaság tagjai feszült figyelemmel hallgatták. Elmúlt dicsőségek eleve-nedtek fel előttük. A vérről itatott dicső napoknak emlékei visszaröppentek s mély érzéseket fakasztva lopódtak a hallgatók szívébe...

— Kevés a szó arra, — folytatá elbeszélését a főhadnagy — hogy mit kellett kiállaniuk a szegény fiuknak. Égető napban, életuntagságot gerjesztő lucskos időben, hóban, jégben, megdermedten, csonttá soványodva, láztól égő beteg testtel... s mindig csak rajta!... Ilyen volt a mi életünk is, tisztéké. De még rosszabb volt a szegény bakáké. Mert mi néhanapján még is csak jobb falathoz jutottunk, erős menetelésekkor valami alkalmatosságot csak kerítettünk. De nekik szenvedniök

tiltsák. Sajnálja, hogy az ifjusági előadások bejelentésétől eddig eltekintett. Ezentul a bejelentést megköveteli s a tanári testületek egy-egy tagja s a saját maga jelenlétében a darabokat lepörge-teti. Ez az ellenőrzés majd elhessegeti a mozi-színpadról a pucér hölgyeket.

A közgyűlés a felszólalásokat nagy figyelem-mel hallgatta s helyesléssel kísérte s az előter-jesztett indítványokat, különösen pedig a helybeli mozira vonatkozókat elfogadta.

Kálmán István pénztáros az egyesület vagyoni állapotát ismertette. Bevétel volt 1915. december 31-ig 775 kor. 34 fill. Kiadás 533 kor. 21 fill. Az egyesület vagyona 1530 kor. 73 fill. 1913-ban az elnök-ség magyarosítás céljából kiosztott Veszprémfájsz községben 100 darab magyar imakönyvet. Ezt a helyesnek tartott szöveget az egyesület jövőre is fenntartja s évről-évre más és más nem magyar ajku község lakói közt oszt ki magyar ima- és énekeskönyveket. A folyó évben **Göndör** Ferenc indítványára Ajkarendek kerül sorra. Ha az egye-sület anyagi ereje jobban engedi, érdemes lesz ezt az ajándékozást nagyobb körzetben gyakorolni, hogy minél hamarabb s minél több község jut-hasson a magyarosításnak ehhez a hasznos mód-jához.

Zsigmond János ezután az egyesület rendes évi kiadványának, a Közművelődési Egyesület nap-tárának ügyét ismertette s egyuttal okát adta a késelemnek a naptár szétküldését illetőleg. Fel-vetődött a megbeszélés folyamán, hogy az egye-sület állandósítsa-e a naptár kiadását, avagy más kiadványal helyettesítse.

Gubicza Lajos szólott először ehhez a kérdé-shez s a naptár kiadásának beszüntetését indítvá-nyozta. Manapság már a legkisebb faluban is van a népnek bizonyos szellemi igénye, van vágya-kozása s készsége az önművelődésre. Valamikor az ilyen szerény szükségletet kielégíthette a ka-lendárium. Amde ma már a magyar irodalom fejlett, gazdag. A népies irodalom sok szép mun-kában bővelkedik. Az újság fölkeresi a legrejtettebb tanyákat is. Ilyen viszonyok között a naptár nem elégítheti ki még a csekélyebb igényű szellemi szükségletet sem s nem lehet reprezentálójá egy vármegyei közművelődési egyesületnek. Azt a gon-dolatot ismerteti azután, hogy a közművelődési egyesület úgy valósíthatja meg népművelő s ma-gyarosító céljait, ha nem marad egymagára, hanem ha maga köré csoportosítja, működésével szerves összeköttetésbe hozza a vármegye minden olyan egyesületét, amelyek külön-külön is népnevelői, közművelődési célt szolgálnak. Legyen szerves összeköttetésben a közművelődési egyesület a kir-tanfelügyelőséggel, a vármegyei tanító-egyesüle-tekkel, a jegyző-egyesülettel, a gazdasági egyesü-

lettel s a törvényhatósági bizottsággal. Vonja mű-küldési körébe az ifj. egyesületeket, olvasó- és gazdaköröket, az ismeretterjesztő előadásokat, dal-egyesületeket. Szóval a közművelődési egyesület összefoglalója, tükörre legyen az egész vármegyei kulturális életnek. Az ilyen munkának évi eredményéről számoljon be azután éventenkint, vagy két éventenkint egy **Évkönyv**, amely megismertetné az egyesület munkásságát, a gyűlések jegyzőköny-veit, közölné a tagok névsorát s a magyarosítás és közművelődés terén szép eredménnyel mun-kálkodó egyének kiutintását s az egyesület jövő-beli munkatervét. Közölné az **Évkönyv** a vármegyei íróemberek tollából oktató s szórakoztató olvasmányokat s megismertetné a rokon kultur-egyesületek évi működését is. Ezt az **Évkönyvet** ajánlja a naptár helyébe.

Az elhangzott indítványhoz hozzászóltak **Száz** Ferenc, **Pósa** Endre s **Göndör** Ferenc, a közgyűlés pedig a jelzett reformmunkának előkészítésére, szervezésére egy bizottságot küldött ki. Tagjai: **Zsigmond János**, **Száz** Ferenc, **Göndör** Ferenc s **Gubicza** Lajos.

Az indítványok során **Göndör** Ferenc szóvá tette a veszprémi piac magyarságát. Nem azt jellemezte, hogy a beszéd magyartalan, hanem azt, hogy a fogyasztók nem magyarul beszélnek az eladókkal. Aki csak petyegni is tud németül, ezen a nyelven beszél a német községbeli eladók-kal, holott ezek egész tisztán beszélnek magyarul. Indítványára a közművelődési egyesület fölkeri a veszprémi közönséget, hogy a nem magyar ajku községek lakóival magyarul tárgyaljon a piacon is. Nagyban előmozdítja ezzel a magyarosítás nem-zeti ügyét.

Pósa Endre bemutat egy Németországban nyomott atlaszt, melynek két térképén Magyar-ország meg sincs nevezve, hanem bele van ol-vasztva **Österreichbe**. A közgyűlés erre vonatko-zólag azt határozta, hogy átír a külföldi kiadón-k helyesbítés, a belügyminiszterhez pedig fölír a magyarságot bántó atlasz-kitalitása, a földrajzi in-tézethez pedig háborus atlasz kiadása végett. Ezzel a közgyűlés az elnök lelkes megéjenzésével vé-gét ért.

A vármegyei munkabizottság folyó hó 7-én tartja alakuló ülését. A katonaság a szükséges katonai szabályzatot már megküldte a bizottságnak. Egyuttal a maga katonai szakközegét **Antal** Arthur főhadnagy személyében kiküldötte, aki hivatalos működését meg is kezdette. — Itt említjük meg, hogy ez idő szerint vármegyénk területén összesen 5291 hadifogolyt alkalmaznak mezőgazdasági mun-kában.

Veszprémi pénztintézetek.

III.

— A Veszprémi Hitelszövetkezet. —

A Veszprémi Hitelszövetkezet február 27-én tartotta közgyűlését **Perényi** Antal elnökgazgató vezetésé alatt. A határozatképeség megállapítása után az elnök felolvastatta az igazgatóság, majd a felügyelőbizottság jelentéseit. — Az igazgatóság jelentéséből a háborus idők pénzügyi viszonyait hűen jellemzi az itt közölt részlet.

„Az általános lehangoltság, mely a háborus viszonyok folytán súlyosan nehezedik a kedélyek-re, a panasz, mely oly sok ajakról hangzott el, nem hagyta érintetlenül a kisebb pénztintézeteket sem, mert a lefolyt évben a pénzkereslet hiánya, a visszafizetések tulságos nagy száma s a felhal-mozódó pénz bősége sok intézetet vagy felszámol-lásra kényszerít, vagy deficittel fog zárni, a leg-több pedig visszaesést, vagy kevesebb jövedel-met fog felmutatni s így kevesebb osztalékot fog adni.

Mélyen t. Közgyűlés! már a megelőző év üzletkörülről azt jegyeztük meg: hogy visszaesé-sünk nincs, de vagyoni gyarapodásunk sincsen. Fájdalom a lefolyt évről már azt jegyezhetjük meg, hogy az egész év folyamán vörös fonálként húzódtott végig a visszaesés.

Ugyanis, ha-a jelen év mérlegét összehason-lítjuk a múltévvel, akkor azt tapasztaljuk, hogy kamatozó tőkénk 94375 Kor. 82 fillérrel kevesebb, mi természetesebb, hogy így kamatjövdelemünk, így nyereségünk is 9035 Kor. 45 fillérrel fogyott. Pénzbőségünk oly nagy volt, hogy nem csak tar-tozásunkból fizettünk vissza 124000 koronát, nem-csak 60000 korona hadikölcsönt vettünk, hanem a nálunk történt és jegyzet 80000 kor. hadikölcsönt is kifizettük.

S így mi volt természetesebb, mint hogy — mivel kamatozó tőkénk fölötté megfogyott s mivel heverő pénzünk bőven volt, mely még ráfizetést is igényelt — nyereségszámlánk 8000 koronával, évi nyereségünk pedig 5000 koronával fogyott, dacára hogy semmi veszteségünk sem volt s így üzletrészeink osztaléka alább szállt.”

A Hitelszövetkezet forgalmát a alábbi, 1915. dec. 31-iki adatok jelzik:

A tagok száma 3059 üzletrészes, 10.645 üzletrészzel. A tagok száma kevesbedett 120 taggal, 235 üzletrészzel.

Üzletrésztérték volt 247.513 K: 30 f. — Sza-porodás 8485 K. 60 f. — Betét: 549.934 K. 29 fill., szaporodás: 87.579 K. 52 f. — Váltók és kötelezvények: 226.707 K. 26 f., apadás 28.231 K. 26 f. — Kezeskötvény: 281.014 kor., apadás

kellett mindent... Mártírok és hősök voltak mindannyian!...

Itt félbeszakította elbeszélését s szinte meg-változott arckifejezése. Szemei tul néztek a társa-ságon, mintha a falakon is átláttak volna. Majd megélenkülték s kigyultak. Görcsös remegés fogta el egész testét. Kezeit hirtelen arcához kapta. Gyorsan is sokszor végighuzta rajta reszkető ke-zeit, mintha valami nagyon kellemetlen látomást szeretne elűzni magától.

A főhadnagynak szenvedő visszaemlékezése mindnyájukat mélyen megdöbbentette. Elhalt a legkisebbke szó is. Nem is volt szükség a néhány, csendre figyelmeztető, suttogó hangra, amelyet a főhadnagy unokaöccse, a megyei aljegyző hallatott. Csak nézték a szegény embert, aki még mindig törölte az arcát, ... de már nem oly gyorsan, olyan észnélküliséggel, mint néhány másodperccel előbb. Látszott rajta, hogy nemsokára visszanyeri öntudatát.

Nem akarták elárulni, hogy észrevették ön-tudatlan állapotát. Mindnyájan arra fordultak tehát, ahol egy kis társaság hangos kacagással hódolt a jelen örömeinek. S úgy, mintha semmiről sem tudtak volna, hátraszólt Pista bácsi a főhad-nagynak:

— Nézze csak főhadnagy ur! milyen kedves, milyen gondtalan fiatalok!...

A megzörlött felrezzent. Mély álomból éb-redt... Más körülmények között érezte magát még mindig. Valami ki nem törölhető, megeleven-edett kép lebegett előtte... Furcsa választ adott:

— Igen! Még az előbb daloltak, nevettek!... De most, ... ugy-e mily véresek? ... Most a halál kacag!...

Ehhallgattak... Hideg borzadás futott végig mindegyiknek testén... Féltek e hangos mulato-zás közepe. Csakugyan, ... mintha a halál ka-cagása lett volna e fiatalok minden hangos öröme s mintha a síró hegedűzők helyett bus lélekharang zokogása hallatszott volna.

Koccintottak... A főhadnagy is. Feledni akartak...

A fiatal aljegyző — mosolyt erőltetve ajkára — valami huncutkás szerelmi históriát beszélt el... Fel is élénkülték tőle. Mindenkinek akadt valami feledtétő mondanivalója. De amikor a történetek csattanója hangzott, nem kacagott senki sem oly vidáman, mint egyéb alkalomkor szokott... Mintha mindenki félt volna a kacagástól...

A főhadnagy nemsokára fejfájásról panasz-kodott. Csakhamar ajánlotta is magát és elment.

A kis megyei aljegyző — tiszta arcu, kék-szemű fiu — a főhadnagy előbbi szokatlan visel-kedésére tett kérdézősködésükre a következőket beszélte el:

— Jóska mindjárt a mozgósításkor a harc-térre került. Sok és nehéz küzdelemben vett részt. Többször ki is tüntette magát személye bátorsá-gával. Nem is csoda! Erős idegzet volt, mint a vas és magyar lélek lakott benne!... De egyszer olyan borzalmas eset történt vele, hogy bármily vasidegzetten lett volna is megáldva, nagyobb lelki rázkódás nélkül nem tudta volna átélni semmi

körülmények között sem... Rohamra mentek. Szilajon, vadul, mint magyar honvédekhez illik. Betörték a muszka állásba. Kemény legényeket találtak ott. Szibériai ezred tartotta az állást... Öldöklő harc keletkezett. Dolgozott a szurony, még többet a puskatus... Szegény Jóska is ott igyekezett közöttük szuronyosan, puskásan. Tiszti szolgája, egy óriási, szöghaju somogyi legény, ugyancsak tisztította előtte az utat... Amint így törekedtek előre, egyszerre csak, mintha a földből nőtt volna ki, egy hatalmas termetű, szörnyű rut arcu muszka termelt előttük és hosszú szuronyát már-már szegény Jóska dőtte, amikor a szilaj somogyi legény oly csapást mért az orosz fejére, hogy az az ijesztő, groteszk fej menten szétszakadt. Jóska bátyám arcára is ráfröccsent a véres agy-velő! Hogy mi lett vele ezután, nem tudom, mert ő is csak ennyit beszélt el. Többre nem emléke-zett... Hónapokig volt szanatóriumban, míg végre gondolkodni tudott... Mint gyógyultat bocsátották el, de amint láttak, nem hegedt be a sebe. Leiké-sezbi az ma is... Az iszonyat még most is sok-szor elfogja! Látták ugyebár, hogyan igyekezett törölni tiszta, szép vonású arcát?... Mintha fájó, gyötrő érzést okozó emléket törölné róla...

Mindnyájan megilletődve hallgatták az elbe-szélést. S mintha minden zaj előtt volna néhány pillanatra, úgy suttogott mindegyik fülebe a fő-hadnagynak eme néhány emlékezetes szava:

„Mártírok és hősök voltak mindannyian!”

Mözner Ferenc.

40.048 kor. — Jelzőlog: 263.626 kor., apadás 13.215 kor. — Folyószámla 7044 K. 46 f. — A vagyonmérleg végösszege 887.070 kor. 73 fillér. Nyereség az 1914. évi áthozattal 19.614 K. 38 f. — Osztalék 6%, vagyis részvényenkint 2 kor. 40 fill. Nyereségátvitel 1916-ra 1750 kor. A kétféle tartalékalap 18.091 K. 20 f. A tavalyi nyereségből szaporodott 3451 koronával. — A Hitelbiztosíték társaságainak volt: 3.445.258 K. 58 fillér. Ha ezt az elég nagy számot összevetjük az alakulás kezdetbeli nehézségeivel, bajaival s a lefolyt 25 esztendővel, az eredmény fényesnek, az intézet iránt bizalmat keltőnek mondható.

Perényi Antal elnök igazgató nagy megnyugvással tekinthet alkotására, buzgalomteljes működésének gyümölcseire. A jól végzett munkának gyümölcse az édes, megnyugtató öntudat s ez többet ér minden elismerésnél, pedig az intézet tagjai azt is örömmel nyújtják buzgó igazgató elnöküknek.

A jelentés megdicséri az intézet tisztviselőit fáradatlan munkásságukért s végül megindokolja a nagy kamathátrálék főlizapórodását. A közgyűlés az igazgatóságnak is, a felügyelőbizottságnak is megadta a felmentvényt s a felosztási tervéhez hozzájárult.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

H I R E K.

— **Apáti kinevezés.** A hivatalos lap múlt vasárnapi száma közölte, hogy a király Ő Felsege Rosos István székesegyházi kánonokot, egyházmegyei tanfelügyelőt *zámi* címzetes apáttá kinevezte. Rosos István, mint egyházmegyei tanfelügyelő a kath. népnevelés ügyének buzgó vezérmunkása, lelkes támogatója, aki nemcsak hivatalos működésében iskolabarát, de annak előtte anyagilag is nemes mecenása volt. Kánonokká történt kinevezése óta pedig nem egy egyházi intézmény magasztalja bőkezűségét. Kitérítésének hírére városunk előkelősége egyértelműleg iparkodott gratulációjával — nagyrabecsülésének kifejezést adni.

— **Jézus Szíve ájtatosság.** Farsang három utolsó napján: március 5., 6. és 7-én (vasárnap, hétfőn és kedden) este 6 órakor, a székesegyházban az Oltárszentség kitétele mellett ünnepélyes engesztelő ájtatosság tartatik, melyet vasárnap este Sárközy Lajos dr. szeméniáriumi lelkipáter szent beszéddel fog megnyitani. A jelenlegi szomorú időkben legüdvösebb, ha az Ur Jézus legszentebb Szívével keressük vigasztalást, erőt és békét. „Jöjjetek el hozzám mindnyájan kik fáradtok és terhelve vagytok és én megnyugtatlak titeket.” (Mt. 11, 28.) mondotta az isteni Mester, menjünk el tehát mindnyájan Jézushoz, az Ő szent Szívéhez, hisz mindnyájan érezzük az isteni vigasztalás szükségességét s Ő valóban megenyhíthet minket.

Plébania.

— **A veszprémi Oltáregylet** folyó hó 5-én tartja havi szent óráját az angolokisasszonyok templomában. Az egyesület vezetősége hiszi, hogy az egyesület tagjai, tekintettel a farsangvégi engesztelő ájtatosságra, igen számosan jelennek meg.

— **Nagybójtai szentbeszéd.** A jövő péntekkel megkezdődnek a székesegyházban a nagybójtai szentbeszéd, melyeket ez évben Szilabey Dező succentor mond. Az ájtatosság minden alkalommal este 6 órakor lesz. A szentbeszéd után litániát imádkoznak.

— **Kitérítések.** Király Ő Felsege elrendelte, hogy a legfelsőbb dicső elismerés tudtul adassék az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül: Csorba István századosnak, Vinkó István népfőlközi főhadnagynak, — az ellenség előtt teljesített kitűnő szolgálatai elismeréséül: csicséri Orosz Árpád alezredesnek. A hadseregparancsnokság az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül adományozta:

az I. osztályú ezüst vitézségi érmét Dragonits Ferenc, László Ferenc és Praudik Teodor tart. hadnagynak, — az ellenség előtt elesett Katz Bernát tart. hadapródnak, továbbá Der Gyula őrmesternek, Pintér Antal honvédeknek, Farkas András tart. zászlósának, Illes György tart. hadnagynak, Szigethy István őrmesternek, Széles Lajos ővezető-

nek, Kovács János őrmesternek, Krepasz János tizedesnek;

a II. osztályú ezüst vitézségi érmét dr. Hatschek Ferenc tart. hadnagynak, Enrich Sámuel és Kovács Sándor tart. zászlósoknak, Góbcis Pál ővezetőnek, Tuba Lajos szakaszvezetőnek, Tausz József és Józsa Miklós tizedeseknek, Sebestyén János ővezetőnek, Nagy Ferenc, Horváth József, Szinreich József, Németh József, Pap János, Kun Sándor, Pek Lajos, Szeker Lajos, Rajta József, Romlmlner József és Ernst Alajos honvédeknek, Martin Gábor tart. hadapródnak, Ábrahám István őrmesternek, Lassányi Ferenc tizedesnek, Zwezdovics János, Haiter Vince, Mózes József, Molnár István, Pál Ferenc, Tóth János és Senkcsai András ővezetőnek, Petrik István, Boros György, Vadojcs Gyula, Buba János, Zsemlye Ferenc és Varga Zsigmond honvédeknek, Hangyál István, Bianár Sándor Pomper Lipót és Schneider József szakaszvezetőnek, Ipkor István Dámjanow György Varga Kálmán, Komáromi József és Papp Ferenc tizedeseknek, Baranyai Péter és Ollári István ővezetőnek;

a bronz vitézségi érmét: Körömpöli József népf. ővezetőnek, Árpási Albert népfőlközünek, Szarvas Lajos szakaszvezetőnek, Bobrai Pál, Molnár István és Ansten Árpád tizedeseknek, Lasánszky Béla és Könyöl György ővezetőnek, Strobl Pál, Csicsmics Pál és Kovács Ferenc honvédeknek, Szijj Elemér tart. hadapródnak, Anderle Károly és Bors Lajos őrmestereknek, Kif Jaffa szakaszvezetőnek, Szűcs András, Runanda Lázár, Ludasdi Radovány és Juhász József tizedeseknek, Vajai László, Tóth Béla és Kiss Mihály ővezetőnek, Zaleszák János, Kö Péter, Mekota Mihály, Prohászka Mihály, Schmidmer Antal, Ángyán Imre, König Miklós, Simon Tódor és Rapos József honvédeknek, Zautleitner József szakaszvezetőnek, Matunák Ferenc, Tóth Sándor, Neumann Károly és Berta Szilveszter népfőlközünek.

— **Szinelődadás az irgalmasnővérek nevelőintézetében.** Egy minden tekintetben sikerült iskolai műkedvelő előadásról adhatunk hírt. Az irgalmasnővérek nevelőintézetének növendékei a katonák és árvaik javára jótékony célú szinelődást rendeztek. — A műsorban szereplő növendékek mindegyikén meglátszott, hogy iparkodott szerepében a legjobbat adni és valóban az önképzésnek szaválásokban, énekben és zenében egyaránt szép eredményben gyönyörködhetünk. — De egy sikerült iskolai előadás kereteit messze fölmúlta Mózner Ferenc: *A kis árva* c. 2 felvonásos daljátékának az irgalmasnővérek intézeti fehér színpadján való bemutatása. Kedves, könnyfakasztó darab. Úgyes gondolat- és cselekmény csoportosításával a hazaszeretet, részvevő, könyörtőlő szeretet érzelmeit és a szenvedők panaszait a gyermekek életében és előadásaiban szemléltethetők. A gyermekek őszintén tudnak szeretni lelkesedni; az árva könnyre megható, különösen ha azokat részvevő gyermekszívek akarják felszarítani. A kis daljáték sok könnyet csalt a közönség szemébe. Jó nevelő hatása a darabot kiváló iskolai színművé avatja. A daljáték hatásához nagyban hozzájárult annak ügyes megzenésítése. Kiváló karmesterünk Gadl Sándor a darab teljes ártérésével a szöveghez simuló, megható zenét szerkesztett és az egyes énekszámokat művészi zongorajátékával kísérte. A daljátékot valamivel több cselekmény bevitelével örömmel látánk a színházban egy hazafias ünnepély keretében. A szereplőket a közönség lelkesen ünnepelte. A daljáték, mint értesültünk sajtot alá kerül.

— **Katonaorvosok felmentése.** Balatonfüred intelligens közönsége vasárnap este bucsuvacsorát rendezett a balatonfüredi szanatóriumban a balatonfüredi katonakórház vezetőjének, dr. Ajtos Emil ezredorvosnak tiszteletére, akit a honvédelmi miniszter a katonai szolgálat alól felmentett. — A bucsuvacsorán résztvett Balatonfüred intelligens közönsége teljes számban. Az első felkötőnőt dr. Zuber György ezredorvos, kórházparancsnok mondotta. Bocsánatot kér a megjelentektől, hogy még mindig nem beszél, de annál inkább érez magyarul. Megkapóan változott dr. Ajtos kiváló orvosi érdemeit, melyeket mint a sebesült és beteg katonák kezelője szerzett. Jellemző, mint emberbarátot, ki tíres óráiban, séta közben napta betért a szegényebb lakossághoz, hol sápadt gyermekarcok voltak láthatók és ingyenes gyógykezelésben részesítette mindazokat, akiknek szülője, gyermeke testvére vagy más hozzátartozója szenved, küzd és vérzik a hazáért. Mint kollega is mintaképe volt a szeretetreméltó, jó bajtársnak és munkatársnak. Köszönetet mond a távozó ezredorvosnak

munkásságáért, mely a kórházban mindenkor a legpedánsabb rendet, fegyelmet és tisztaságot eredményezte. Dr. Ajtos meghatva mondott köszönetet a kórházparancsnoknak az üdvözletért. Beszéltek még — Langer főszolgabíró, Vaszary igazgató és Karmel százados s mindannyian meleg szavakkal emlékeztek meg a távozó ezredorvos egyéniségéről. Dr. Óvári Ferenc országgyűlési képviselő és a veszprémi cs. és kir. tartalékkórház orvosi- és tisztikara táviratilag adtak kifejezést sajnálatuknak dr. Ajtos távozása miatt.

Dr. Alstock Ármán főorvost is felmentette a honvédelmi miniszter a katonai orvosi szolgálat alól. Tekintettel volt az orvoshiányra, mely Lepsény és környékén már hónapok óta tapasztalható. Dr. Alstock 19 hónapon át volt előbb a veszprémi cs. és kir. tartalékkórház főosztályának, majd a hajmáskéri főkösztályának osztályorvosa. Orvosi hivatásának mindenkor magaslatán állott. Fáradhatatlan és — lankadatlan buzgalommal áldozott minden percet, hogy a betegek és sebesültek szenvedésén enyhítsen és minél hamarabb meggyógyítsa őket. A polgári életbe azzal a megnyugtató tudattal térhet vissza, hogy katonai szolgálata alatt hazáját és királyát hiven, lelkiismeretesen szolgálta.

— **Halálozás.** Özv. Terelmes Lajosné szül. Imrek Ilona f. évi március hó 1-én Ráczalmáson 62 éves korában meghalt. Az elhunyt urnót, aki hosszú éveken át tevékeny és általánosan szeretett tagja volt a veszprémi társaságnak, — leánya özv. Szili Horváth Pálné, unokái és széleskörű előkelő rokonság gyászolja. — Temetése 4-én délelőtt 11 órakor volt a veszprémi alsóvárosi temetőben, hol a családi sírkertben helyezték el.

— **Siekierzinsky főhadnagy áthelyezése.** Siekierzinsky László főhadnagyt, ki előbb a balatonfüredi fiókkórháznak, utóbb a tartalékkórház szeméniáriumi osztályának volt a gazdasági tisztje, a katonai parancsnokság a ransianói (olasz hadszíntér) járványkórházhoz helyezte át hasonló minőségben. A Galiciából idehelyezett, de itt tartózkodása alatt lélekben, gondolkodásban magyarrá lett főhadnagy elővárosa alkalmából dr. Zuber György kórházparancsnok nagyhatású bucsubeszédben emlékezett kötelességtudó s hű munkatársáról.

— **Villanytelep.** A villanytelep átvétele folyamatban van. Az átvételnél a várost Komjáthy László dr. polgármester képviseli. A város szakértője Kulcsár Béla főmérnök a keresk. minisztériumból. A Róck-céget Iglatzer István, a Phóbust Iósz János s a Siemens-céget Justus főmérnökök képviselik. Az eddigi vizsgálat igazolta, hogy az új nagy gép kifogástalan s egyszerű teljesítő-képességgel és nagy megtakarítással működik.

— **Főigazgatói látogatás.** Magyar Endre kir. főigazgató febr. 20-án meglátogatta a helybeli iparostanonciskolát. Ezen a napon a rajzcsoporthoz voltak előadásban s a főigazgató egész délelőtt az ő munkájukat s a tanítást szemlélte, hallgatta. Az eredményről nagy elismeréssel és dicsérettel nyilatkozott. Kifogásolta, hogy a rajzosok csoportjából a nagyobb tanulók közül sokan hiányoztak. Felhívta az igazgatót, hogy az illetők gazdait megbüntetés végett jelentse föl, mert a törvény szigorúan megköveteli éppen a szakcsoporthoz rajzórának látogatását. — Gróff József igazgató azonban megindokolta a mulasztásokat, megjegyezvén, hogy az iparosok nagy része hadba vonult s a műhelyben akárhány helyen ezek a nagyobb tanulók pótolják őket. Az igazgató köteles szigorúsága mellett megnyilatkozott ez alkalommal az ő humanus s hazafias érzése is az iparosok érdekeinek megvédésében. Hogy pedig a büntetés ezentel is elkerülhető legyen, ez uton kéri a tanonctartó iparosokat, — hogy tanulóikat pontosabban küldjék iskolába. Ha pedig tanoncjaikat nem nélkülözhetik, forduljanak egész bizalommal az igazgatóhoz. — Alapok indokolása alapján majd ő adja meg a felmentést s ebben az esetben az iskolamulasztás is igazolva lesz.

— **Husa.** A városi hentesbolt árusítását korlátozzák. Csak azok kapnak húst, akiknek lisztutalványuk van. Azok a veszprémi lakosok, akiknek nincs lisztutalványuk, a városi számvevőségélől igazolványt kaphatnak. Egyszerre bárki is csak 1 1/2 kgr. húst és hetenkint 2 kgr. szalonnát vehet. Szükséges ez az intézkedés, mert az olcsó sertés húsról részét vidékiek fogyasztották el. A marha árának emelkedése a várost arra az elhatározásra bírta, hogy a marhahús mérését megkezdje s hízalásra újabb száz drb. marhát vesz, a kimerést pedig a fenti korlátozással végezteti.

— **Szórakoztató délután a katonakórházban.** A veszprémi ismeretterjesztő egyesület szombaton délután a katonakórházban ápolít sebesültek és betegek részére szórakoztató délutánt rendezett. Megjelentek dr. Zuber György kórházparancsnok s Övári Ferenc országgyűlési képviselőn kívül a kórházi tisztikar és az összes járó tudó betegek és sebesültek. Anyos László recitátor több költeményt szavalt, a veszprémi dalárda néhány gyönyörű dalt énekelt, a gimnázium négy tanulója pedig hegedült. Valamennyi szám művészes előadásban érvényesült. A szereplők másfél órán át kellemes szórakozást nyújtottak a betegeknek.

— **A kárpáti falvakért.** A kárpáti falvak felépítésére Veszprém vármegyéből eddig összesen 17627 korona gyűlt össze. A vármegye adott 2000 koronát, a községek gyűjtése 9629 kor., egyesektől befolyt 5992 korona. Öt község még mindig nem küldte be a kiküldött ívet. A gyűjtés megindításakor 368 aláírási ívet bocsátottak ki. Ezek közül eddig mindössze 98 érkezett be. Ezután is felhívja a vármegye alispánja a figyelmet, hogy akik még adományszerző szándékoznak, adományaikat még e hónap első felében küldjék be, hogy a vármegye közgyűlésén az egész mozgalomról teljes képet lehessen rajzolni.

— **Történelmi előadások sebesült katonák részére.** A veszprémi vármegyei gazdasági egyesület a Veszprémben elhelyezett sebesült és lábadozó katonák részére gazdasági és házi ipari tanfolyamot létesített. A tanfolyamon eddig csak gazdasági előadások tartottak, az egyesület vezetőségének kérelmére Zsigmond János főgymnáziumi tanár, minden csütörtöki nap történelmi elbeszélő-előadásokat tart a lábadozó osztag legénysége részére. A múlt csütörtökön tartotta meg első hazafias történelmi előadást, a gyönyörű előadást 200 sebesült honvéddünk és népfelkelőnk a legnagyobb élvezettel és lelkesedéssel hallgatta végig.

— **Példák nyomán.** Az ellenség kiéheztető szándéka ellen hatalmas gazdasági akciót indítanak a központi hatalmak kormányai s köztük a magyar kormány is. Hiszünk, hogy a mezőgazdasági munka s így a kenyér biztosítása ügyében megindított mozgalom hasznos eredményhez is vezet. A mezőgazdasági termények mellett nagy fontossága van azonban a kerti veteményeknek is. Hogy ezekben se legyen fogyatkozás, egyik város a másik után gondoskodik róla. A jó példák nyomán el lehet indulni, amint hogy újabban a kaposvári sajtó egyik organuma, a S. H. is buzdítja a városi tanácsot, hogy kövesse más nagy városok példáját s adjon ingyen vagy olcsó bérletben 200—300 négyszögölös földeket konyhakertészet céljaira a legszegényebb családoknak. Egy ilyen terület nagyobb család évi szükségletét is betermi, sőt jó termés esetén még piacra is kerül belőle. Főlőszeges hangoztatni, hogy kicsoda Istenáldás az, ha a szegény embernek a burgonyája, babja, hagymája, káposztája, ugorkája, zöldsége stb. biztosítva van; ha ezért nem kell a piacra menni s nem kell pénzt adni érte. Azt hiszünk, hogy Veszprémben is akadna több család ilyen kertművelésre. Föld is csak akadna hozzá!

— **A cukor ára Veszprémben.** Új kormányrendelet szabályozza a cukor árát. Dr. Komjáthy László polgármester a rendeletben megszabott alapár után Veszprém város területére, kicsinyben való eladásra a cukor árát következőképpen állapította meg: I. r. finomítvány süvegben 1'23 K., 5-ös finomítvány szabadon 1'24 K., 3-as finomítvány szabadon 1'25 K., kockacukor láda, netto 50 kg-ig 1'29 K., 5 kg-os dobozban brutto 1'26 K., liszucukor 5 kg-ig 1'26 K. A fogyasztók részére áruól kereskedők ezeket az árakat az üzletben szembetűnő helyen kifüggeszteni tartozik.

— **Történelmi képek.** Az iskolai történelmi szemléltető képek szétosztása megkezdődött. Az egyes iskolafenntartók a járási központban vehetik át a képeket, melyeket kötelesek az iskolai leltárba felvenni.

— **Erdel vasutak.** A fa és más gazdasági cikkek szállításának megkönnyítésére a kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett a közgazdasági bizottságokhoz. Ebben olyan utasítást kaptak a bizottságok, hogy erdei vasutak építésére az engedélyt megadhatják azonnal, ha a vasut az engedélyt kérő erdő üzemének céljaira szolgál s annak építéséhez szükséges idegen terület használatát biztosítva van és ha erre az érdekeltek között egyetértő megállapodások jönnek létre. — Ilyen vasutat a miniszteri engedély leírte előtt

is lehet üzembe venni, ha azt a közigazgatási bizottság kiküldöttjei előzőleg megvizsgálva rendben találják. Ez az intézkedés csak a háború tartamára szól és géperejű erdei vasutak építésére nem vonatkozik.

— **A foglyok felmondhatók.** Dr. Véghely Kálmán alispán a járásek főszolgabíráihoz, valamint a városok polgármestereihez legutóbbi rendeletet bocsátott ki, mely a hadifoglyok igénybevételeire vonatkozó új utasításokat tartalmazza. Ezek szerint az a munkaadó, aki a régi feltételek alapján átengedett hadifoglyokat az új szabályzatra való tekintettel nem kívánja tovább igénybevenni, a jelen rendelet kihirdetése után haladéktalanul 14 napra felmondhatja.

— **Rendelet a magyar orvosok beosztásáról.** Beavatott helyről két új rendeletről kaptunk hírt. Az egyiket február 16-án adta ki a hadsegregőparancsnokság és arról szól, hogy a magyar-ajku legénységhez ezentul magyarul értő orvosok és ápolók osztassanak be. Ezért a mögöttes országrészekből a rendelet szerint ezentul a hadtápkörletbe magyar állandó tartalékkórházakat is ki fognak helyezni. — A másik rendelet arról szól, hogy olyan sebesülteket akik, nyolc hónapig, vagy tovább voltak egyhuzamban a harctéren és a mögöttes országrészben meggyógyultak, mielőbb újból beosztanak a menetalkulásba, szabadságot kell, ha szabadságolásukat kéri.

— **Háborus segély.** A hitvallásos és községi iskolák tanítói háborus államegélyének folyósítását már megkezdtek. A pápai adóhivatalhoz tartozó összes községek tanítói valamennyien 400—400 korona segélyt kaptak.

— **A hadifoglyok élelmezése.** A munkára kiadott hadifoglyok kezelésére vonatkozó utasítás szerint a katonai kincstár ezentul a munkaadók, magánosok vagy a község által szolgáltatott élelmezés költségeihez hozzájárulást nem ad. Az örkisérlet és örlegénység ellátásáért a hadügyi igazgatás fejenként és naponként 1 K 30 fillérben megálapított általányt fizet, melyben a kenyérmegváltás is befoglaltatik.

— **Kutatják a gabonát.** A veszprémi járásban az elteltök gabonakészletek felkutatását megkezdtek. Hír szerint több községben tekintélyesebb készleteket foglaltak le a pénzügyőrök. A hatóság ismételtlen figyelmeztette a községeket, hogy a törvényes megtorlásnak ne tegye ki magát, néhány községben mutatkozott is eredmény, amennyiben többen bejelentették felelőgüket.

— **A szegények fája.** A szegény családok részére kiutalt fa nagy részét a város házhöz hordatta. A kezdődő tavaszi munka azonban a fuvarszerszert annyira megnehezítette, illetve megrágitotta, hogy a város a tűzfát házhöz vitetni már nem tudja. A tanács tehát akképen határozott, hogy azokat akik a fát még nem kapták meg, értesíti, hogy farészük az erdőn ki van rakva s hazaszállításáról gondoskodjanak.

— **A mezőgazdasággal foglalkozó 43—50 évesek bevonulásának elhalasztása.** A m. kir. honvédelmi miniszter távirati uton körrendeletet intézett a járási főszolgabírákhoz és a városi hatóságokhoz, hogy a halaszthatatlan mezőgazdasági munka elvégzése érdekében a mezőgazdasággal foglalkozóknak engedjék meg, hogy kivételes és sürgős esetekben a felmentés iránti kérvényük elintézését tartózkodó helyükön várhassák meg. A főszolgabíráknak oly időben kellett megadni az engedélyt az otthonmaradásra, hogy az illetékes katonai hatóság szükség esetén azt még hatályon kívül helyezhesse. A veszprémi járásban eddig körülbelül 50 behívottat mentesítettek a bevonulás kötelezettségétől. Többnyire olyan kisgazdák, kiknek birtoka meghaladja azt a minimumot, melyet a hatóság is megművelhet és akik piacra is termelnek.

— **A sárga karpaszomány.** A 43—50 éves népfelkelők karpaszomány viselése körül sok vita támadt. A honvédelmi miniszter erre vonatkozó legutóbbi rendeletének lényege a következő: az, akinek nincs is meg a megfelelő iskolai képzettsége, azért igényt tarthat az egyszerű sárga paszományra, ha valamely nagyobb földbirtok vezetője, intézője; nagyobb cégnek tulajdonosa, tekintélyes iparos, vagy kereskedő, — törvényhatósági bizottság tagja, kereskedelmi és iparkamarai tag, nagyobb hivatal önálló régi vezetője, a közelet jelesebb vezetője, aki kiválóbb művészi sikereket ért el. Az emittett körülményeket okmányokkal kell igazolni és ennek birtokában a bevonulás al-

kalmával szóbelileg kérendő a karpaszomány az illetékes pótzászóalj parancsnokságtól. Az egyszerű sárga karpaszomány megtagadása miatt a honvédelmi parancsnoksághoz, végső fokon pedig a honvédelmi miniszterhez lehet fellebbezni. — Az ilyen karpaszomány nem jogosít fel a tisztviselői-ban való részvételre, hanem csak különleges elbánsásra ad okot.

— **Ne küldjünk tábort postacsomagban élelmiszert.** A kereskedelemügyi miniszter többször kimondotta, hogy tábort postacsomagban élelmiszert küldeni nem szabad, mert mire a csomag rendeltetési helyére ér az élelmiszert elromlik és sok esetben, ha elfogyasztják, betegséget okoz. Ezért a postahivatalokat utasította, hogy élelmiszert tartalmazó tábort postai csomagot ne vegyenek föl. A községek mindazonáltal kijátssza a tilalmat s addig járja a postahivatalokat, míg akad egyre, amelynek elkerüli a figyelmet, hogy abban élelmiszert van és továbbítja azt. A postai igazgatóság most ismételtlen felkéri a községeket, hogy kerülje az ilyen visszaéléseket, mert ezzel csak magának és a községének okoz kárt, miután ezeket az élelmiszereket otthon előnyösen értékesíthetné. Különbön felesleges volna a katonáknak élelmet küldeni, mert a hadvezetőség kellően gondoskodik róluk.

— **Rézgáliciosztás.** A földművelésügyi miniszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben közli, hogy a f. évi permézéshez gondoskodik a szőlőgazdák rézgálic szükségletéről. A rendelkezésre álló rézgálicot a földművelésügyi kormány a vármegyében a szőlőbirtokok áránya között osztotta ki, kat. holdankint egyenlőre 10 kg.-ot utalványozott. Veszprémvármegye törvényhatósága 320 q. rézgálicot fog kapni, mint-hogy azonban a holdankinti 10 kilogrammjával számítva kevésnek bizonyult, a vármegye alispánja felterjesztést intézett a földművelésügyi miniszterhez, hogy még 500 q. rézgálicot adjon a veszprémvármegyei szőlőgazdáknak. A vármegye alispánja a rézgálic kiosztással a Vármegyei Gazdasági Egyesületet bízta meg, de a kormány szigoruan felelőssé teszi a vármegye első tisztviselőjét a rézgálic szétosztásnak a vonatkozó miniszteri rendelet betartása mellett történő eszközöléséről. Minthogy minden vármegye megkapta a kormány által megálapított rézgálic mennyiségét, így a Veszprémvármegye részére kiutalt mennyiségből e szomszédos vármegye szőlőbirtokosai nem kaphatnak, sőt a kormány rendeletben ez szigoruan el van tiltva. A gazdasági egyesület minden egyes szőlőbirtokost idejében értesíteni fog arról, hogy mennyi a rézgálic ára; ami előreláthatólag kilogrammonként 3 korona 20 fillér lesz.

— **Tiroli tenyészállat behozatal.** Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület által hirdett tiroli tenyészállat-import az ott fellépett száj-és körömfájás, másrészen a nagymérvű katonai rekivirálások folytán ez időszert elmarad.

— **A csendőrök új egyenruhája.** A magyar csendőrök új egyenruhát kapnak. A forma marad a régi, de a szín csukaszürke lesz úgy a tisztkénel, mint a legénységnél. Az új egyenruha neve tábort ruha, jelölt annak, hogy a csendőr éppen olyan harcos katonája az országnak, mint a többi. A tiszték, tisztviselők és a lovas csendőrök domboru dolmánygombokkal ellátott, rövid, szörmes kabátot is kapnak. A csendőrség buzérvörös hajtókáit, az azonos hajtókát viselő csapattestektől való megkülönböztetésül, elől és felül öt milliméteres, alul egy milliméteres acélzöld posztószegély veszi körül, a hajtókán tul, hátul pedig egy és fél milliméteres acélzöld nyulvánnyal toldják meg. A köpeny- és vágallér vörös hajtókáit öt milliméteres acélzöld segély fogja körül. Ugyanílyen egyenruhát kap a horvát-szlavon csendőrség is.

— **Burgonyabeszerezés nehézségei.** Általános a panasz, hogy a hatóságok és ipari vállalatok a közlelmezésre szükséges burgonyát a maximális áron beszerelni nem tudják. Erre való tekintettel a földművelésügyi miniszterium, akként intézkedett, hogy a szállítási igazolványok kiadását mindaddig beszünteti, amíg a községkésletet célokra szükséges burgonya beszerzése nem lesz s azután is burgonya kivitelére vonatkozó szállítási igazolványoknak kiadását csak oly esetben fogja engedélyezni, ha minden kétséget kizárólag meggyőződött arról, hogy a burgonya a maximális árnál nem vásárolható magasabb áron. Ide vonatkozólag nem fognak megelégedni egyszerű számla vagy költével bemutatásával, hanem minden körülményt meg fognak vizsgálni.

— **A 43—50 éves tanítók kiképzése.** A honvédelmi miniszter most leiratban értesítette a tanítószolgát a magyarországi tanító egyesületek országos szövetsége által, minő jogokat biztosított a legújabbban bevonult tanítók részére. Az egyévi önkéntes karpaszomány viselésére jogosult 43—50 éves népfelkelti tényleges szolgálatra kötelezett tanítók közül mindazok, akik egyéniségüknek, kiképzési fokuknak és magatartásuknak fogva reményt nyújtanak arra, hogy népfelkelti tisztük lehessenek, a szükség szerint tartalékos tiszti kiképzés alá vonhatók s a tartalékos tiszti vizsga sikeres letele után a harctéren népfelkelt-hadapródokká, zászlósokká és hadnagyokká kinevezhetők. A honvédelmi miniszter a leirat szerint e megkülönböztetés által a tanítószolgát a háború alatt nemcsak a harctéren, hanem itthon is az ifjúság hazafias és a nagy idők szellemének megfelelő nevelés körül kifejtett tevékenységéért és önfeláldozásáért teljes mértékben elismerést és köszönetet mond. Az öreg népfelkelti tanítók, mint tisztük kerülnek ki a harctérré.

— **Tartalékos katonák nőülése.** A belügyminiszter, az igazságügyi és a honvédelmi miniszterekkel egyetértésben arról értesítette a törvényhatóságokat, hogy azok a katonai személyek, akiknek a védőtörvény szerinti rendes tényleges szolgálati kötelezettsége már letelt, akiket azonban a háború miatt tényleg tartalékba át nem helyeztek, hanem továbbra is a tényleges szolgálatban visszatartottak, a nőülés szempontjából ugyanolyan elbírálás alá vonandók, mint a tényleges szolgálatra bevonult tartalékosok, vagyis nőülésükhöz a katonai halóság engedélyére nincs szükség.

— **Tudatjuk tisztelt ügyfeleinkkel,** hogy a nálunk jegyzett harmadik kibocsátású hadikölcsönkötvények intézetünk pénztáránál a hivatalos órák alatt, az elismervények beszolgáltatása ellenében átvehetők. *Veszprémmegyei Takarékpénztár* r. t. igazgatósága.

— **Magyar község Görz mellett.** A Köz-igazgatási Közlöny írja ezt az érdekes hírt: Sulyos harcok után felváltották a Görz előtt harcoló magyar ezredet, amely hátrább vonult és egy kis faluban tért pihenőre. A község birája nyomban fölkereste a tisztet és így szól hozzánk: „Örülök, hogy magyarok jöttek hozzánk, mert mi is magyarok vagyunk. Falunk neve Vogersko, ami szlovénül magyart jelent. Az augsburgi csata után idetelepített magyar hadifoglyokból alakult ez a község, amely azután a századok folyamán elszoვნédett. Magyarul természetesen már évszázadok óta senki sem tud itt, de megőriztük magyar eredetünk tradícióját és szeretetünket a magyarok iránt.” — Vogersko falvának lakossága rendkívüli barátságosan fogadta a magyar ezredet. Érdekes, hogy a lakosság e hosszú időn át is megőrizte némileg a magyar viseletet, mert például a férfiak zsinóros mentét hordanak. A házakban sok a tulipános láda és a férfiak kipódnak a bajuszukat, ami egyéb szlovén községekben nem látható. — A lányok is magyar pruslikot viselnek. A falu lakosai közül sok viseli a Birkás, Csöndes, Boros, Kis és Fekete neveket és dalaik melódijára magyaros ritmusban lüktet. A derék emberek nagy vendégséget csaptak a magyar testvérek tiszteletére.

A tanító a gyermekvédelem szolgálatában.

Írta: Pflanzner Jolán.

VI.

Sokszor a bíróság ezt a tisztet valakire úgy oktroálja rá s nem lát a pártfogó munkájában köszönetet. E tisztség viselését az ország lakosságának legnagyobb szálalékánál csak tanítók láthatják el, akiknek legkevésbé tájékoztatás szükséges a tisztség betöltéséhez. Mivel pedig a hivatalos pártfogóra annyi gyermek felügyelete esik, hogy nem képes még felületesen sem, reájük figyelni és velük behatóan foglalkozni, őket irányítani, — közlünk, akik ha nem vagyunk is hivatalos védői a gyermeknek, ajánljuk fel segítségünket a hivatalos pártfogónak, — és egy-két gyermek vagy fiatalok feletti pártfogói tiszttel vállaljuk lelkimeretesen, kiket aztán hetenkint meglátogatunk és hetenkint beszámolunk a védencünkkel való érintkezés eredményéről a hivatalos pártfogónak.

Egyedül az ilyen segítő működéssel érhetjük el azt a magasabb célt, hogy a hivatalos pártfogó hivatalának túlterhelése miatt ne felületes, eredménytelen és inkább csak „bürokratikus” munkát végezzünk.

A tanító még nagy szolgálatot tesz a gyermekvédelem ügyének, ha tanítványaival megtartatja a Gyermekvédő Liga céljaira gyűjtés keretében a Gyermeknapot. Ezzel nemcsak a gyermek és a szülők előtt teszi ismertté a nemes eszmét, hanem egyuttal neveljük az elhagyott gyermekek sajnálatára, szeretetére és segítségére tanítványainkat és szívüket a szép és jócselekedetre fogékonyra tesszük; egyuttal megértjük velük, hogy a jó Istennek mennyire tetsző dolgok cselekedésünk és ezáltal is nem lehetünk elég hálásak a jó Isten iránt, amiért a mi gondoskodó jó szülőinket megtartotta. A tanítóink pedig az orsz. Gyermeknapon is segídezhetnek és segédkeznek is az utcai gyűjtésnél a Liga nemes céljaira.

A gyermekek elzülése részint atavisztikus természetű rossz hajlamokból, részint a nevelés hiányából, illetőleg okserűtlen és hiányos voltából származik. A rosszra való hajlandóságok felhalmozódnak és azonkívül öröklődnek is. A terheltnek ezen neme, a gyermeknél az erkölcsi érzés fogyatékosságában és az akarat abnormis gyengeségében jut kifejezésre. A rossz hajlandóságok, hibáiban, sőt bűneiben élő családban levő terhelt gyermek tovább zülése feltétlen bizonyos. Más szülők a megélhetés gondja köt le annyira, hogy nem képes gyermeke nevelésében résztvenni; a gyermek magára marad, rossz pajtások közé kerül és elzülük. Más esetben akkora a család nyomorúsága és ezzel kapcsolatos erkölcsi fásultsága, hogy elnézi a gyermek rossz cselekedeteit, ha azok haszonnal járnak.

A tanítószolgát tehát a gyermekvédelem érdekében egyrészt preventive, másrészt tanácsadólag és irányadólag működhetik közre. Preventive akként, hogy iskolájában különös súlyt helyez a zülésnek indult gyermekek okserű nevelésére. Érintkezést keres a szülőkkel, vezeti, irányítja őket, gondot fordítván arra, hogy a munkát, mint nevelő eszközt mindkét részlől alkalmazza.

Isten, magunk és embertársaink iránti kötelesség hármastudományát kell a gyermekeknek megtanulniok s ez az utraváló megvédni őket nehéz viszonyaik között is. Ahol a szülő elvesztette vallását és ezzel együtt a szülői kötelesség tudását is, rendszerint ott nem gondoskodnak róluk kellőleg — és nem munkálkodnak gyermekeik lelki üdvén úgy, hogy a romlástól és züléstől megmentsék. — A már zülött, s a családi körben a javulás reményével nem nevelhető gyermekeknek menhelyre való kihelyezését egyrészt a szülőknek, másrészt a hatóságknál előmozdítja. A visszaeső bűnös is kora ifjúságában kezdi a bűnt. Ezen is csak úgy segíthetünk, ha a kiskorú bűnös, vagy arra hajlamos gyermeket óvjuk attól, hogy a bűnt megszokja.

Ezt úgy érhetjük el, ha a bajok okait keressük és azokat zülletjük meg; az okok megszüntetésével csökken a törvénysértések száma is. — Alakítsanak a tanítók saját testületükben, vagy a közellező tanítószolgát saját kebelében patronázs-egyesületet s ily képen a tanítószolgát a gyermekvédelem ügyének, a gyermekbírószolgát munkájának valóban legértékesebb és legtekintélyesebb támogatójává lesz; azokat az észleleteket, melyekre rendes hivatása közben ugysis alkalma nyílik s amelyek a patronázs szempontjából különös figyelmet érdemelnek, — közölje az országos szervezettel.

Figyelemmel kíséri a tanító azt is: vajjon a menhely kötelekébe tartozó gyermekek pontosan járnak-e iskolába és a szükséges könyvekkel, taneszkerekkel el vannak-e látva. Megfelelő lépéseket tesz, hogy a gyáraknál vagy iparosoknál alkalmazott fiatalokhoz munkaerejének kiszakmányolása megakadályoztassék. Közdenünk kell a pornográfia és a fiatalok kormaszása ellen. Azonkívül különös gondoskodásunk tárgyát képezze, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a patronázs egyesület orsz. szövetsége részéről kiadott vázlatos tájékoztatás alapján a „Néptanítók Lapjában” a patronázs munkáról megjelent rendelete az ő nemes, hazafias intencióinak megfelelőleg érvényre jusson.

Ez nem áhunanizmus, nem lesz érzelgős dédelgetése a zülésnek kitétt árváknak, a szerencsétlen elhagyottaknak, az erkölcsi romlás veszélyének kitétt, támaszra szoruló gyermekek és fiataloké, — valamint az erkölcsi veszélyben levő felnőtteknek, elbukottaknak; de pártfogásba vétele, megmentése, lelki átalakítása azoknak, akik

megmenthetők és a társadalom használható, megbízható tagjává neveljük azokat is, kikből eddig a társadalom ellenségei kerültek ki!

A közel múltban mondotta egyik nagyobb vidéki városunkban a patronázs gyűlésen, a több száz gyermekből álló telep főorvosa, hogy gyermekvédelmünk azért nem érhet el nagyobb sikereket, mert nevelőszülőknek leginkább olyanok jelentkeznek, akik alkoholisták. Már most hogy várhatunk erkölcsi javítást ott, hol az erkölcsiség maga ilyen. Azért addig is igyekezzünk a gyermekeket az ilyen környezetből mi tanító-kiragadni és más jobb családnál elhelyezését megkíséríteni.

Igyekezzünk a telepfelügyelőnővel jó viszonyba kerülni — kinek nagy része okl. ovónó vagy tanítónő, — ő meg fogja érteni törekvésünket s örömmel veszi információnkat a nevelőszülők vallásos és erkölcsi viszonyait illetőleg, hisz ő mi menhelyi telepeseink eddig inkább csak szállás és kosztadói voltak a fiatalokéknak, — de nem nevelői és legkevésbé megmentői; pedig a miniszteri rendeletek a gyermek környezetének megváltoztatásával gyermekvédelmi téren, szép eredményeket remélnek elérni. Addig pedig, míg mi is átvesszük a norvégeknek legutolsó újítását, az „állami gyermekek” rendszerét, igyekezzünk legalább ismertté tenni e nevezetes rendszert és agítációnkkal az eszmét terjeszteni és ekként a megvalósulás útját egyengetni.

A norvégek az olyan szülőt, ahol tapasztalják, hogy az átoréklés nagy igazsága, a szülők példája, vagy a szülői felügyelet hiánya folytán a gyermek veszélynek van ki téve és miután azt tartják, hogy a közérkölciség és általános művelődés fejlesztése állami érdek, — megkérdézik a szülőt: hajlandó-e gyermekeinek anyagi és erkölcsi tekintetben kívánatos jövőt biztosítani azáltal, hogy róla az állam javára lemond? — A szülő, akinek gyermeke tartása és nevelése csupán teher, átengedi őt egyszer és mindenkorra az államnak. A gyermekek — nemi és korszakokból nélkül — egészséges fekvésű állami intézetbe kerülnek, ahol a nevelés munkáját szakemberek végzik, nem az esetleg alkoholistá nevelőszülők, ahol szeretettel és gondnal ügyelnek előrehaladásukra és fejlődésükre.

A coeducatio eszméjének megvalósításával sem késik az állami gyermekek intézménye. Gondoskodik a leányok férjhezmenéséről, — hasznos pályát választ az ifjakkal. Ezenkívül a fiatalok a külvilágtól nincsenek elzárva, mert nyilvános iskolákba járnak és az intézetben rendezett ünnepek alkalomával rokonaikkal is találkozhatnak és együtt lehetnek.

Addig pedig, míg gyermekvédelmi intézményünk hasonló reformokkal nem dicsekedhetik, teljes erőnkkel munkálkodjunk a patronázs ügyért, hogy minél több lelket mentünk meg Isten országának és minél több embert a társadalomnak, hogy azokból a kisdédekből, akik magukra vannak hagyatva, minél nagyobb száralékat tarthassunk meg az ártatlanságban és többre mondhatassuk el Krisztus Urunkat: „Övék a mennyek országa!” (Vége.)

A háború krónikája.

Február 27. Douaumont pánccelos erődöt, Verdun vára állandó főerőd-vonalának északi keleti sarkoszlapját, tegnap délután a 24. számú brandenburgi gyalogezred rohammal elfoglalta. A pánccelos erőd szilárdan német kézben van. — Csapataink a Durazzótól keletre és északra levő földszorosokig nyomultak előre. — Az olasz és az orosz harctéren nincs nevezetesebb esemény.

Február 28. Csapataink ma reggel birtokukba vették Durazzót. Egyik hadoszlopunk az olasz hajógyűk tűzében már tegnap délelőtti előrenyomult az északi földnyelven. A déli földnyelven előrelöküdtő csapatokat az ellenség hajógyűk előrenyomulásukban gátolták. De számos osztag gázolva, uszva és tufajonk estig elérte a Durazzótól keletre levő hidat és visszaverte az ott levő olasz utóvédeket. A reggeli szürkületkor egyik zászlóaljunk benyomult az égő városba. — Yperntől délkeletre a németek visszaverték egy angol támadást. A Maastól jobbra levő magaslatokon a franciák újonnan odahozott csapatokkal ötször ismételt támadással megkísérelték, hogy Douaumont pánccelérdődjét visszafoglalják. Véresen visszaverték őket. Az erődöt keletre Hardaumont kiterjedt erődítmény rohammal elfoglalták. Az eddigi jelentések szerint a sebesületlen folyók száma most már majdnem 15.000. — Tegnapelőtt a tenger-

melléki harcveronalon az élénk tűzérsegi tüzet nem tekintve, több helyen kisebb arányú heves gyalogsági harc is volt. A doberdói fensik szelén az olasz gyalogság erős tűzérsegi előkészítés után a Monte San Michele két oldalán és Pollazzótól keletre levő állásaink ellen előrenyomult. Az olaszokat nagy veres vesztésükkel vertük vissza s ezenkívül 127 foglyot ejtettünk, köztük 6 tisztet. — Az orosz harctéren nincs nevezetesebb esemény.

Február 29. A Champagneban a német csapatok hatásos tűzérsegi előkészítés után a Somme —Py—Souain-országút mindkét oldalán támadásba mentek át, elfoglalták a Navarin-majort és attól kétoldalt több mint 1600 méternyi kiterjedésben a franciák állását, 26 tisztet és 1009 főnyi legénységet elfogtak és 9 gépfegyvert és egy aknavetőt zsákmányoltak. — Csapatunk Durazóban maig a következő zsákmányt szállítottak be: 23 ágyút, köztük 6 parti ágyút, 10.000 puskát, nagymennyiségű tűzérsegi lövészeret, nagy élelmiszerkészleteket és 17 vitorlás- és gőzhajót. Az olasz és az orosz harctéren nincs nevezetesebb esemény.

Március 1. Orosz és délkeleti hadszíntéren nincs újság. — Tegnap délután az olaszoknak a görzi híd fő részei és a doberdói fensik ellen intézett ágyútüze ismét élénkebb volt. — A németek Maas keleti oldalán, Douaumont falutól közvetlenül északnyugatra, rohammal elfoglalták egy kis páncezművet a Woerve vidékén áthaladtak Dieppe, Abaucouri és Blauzée helységeken; Vatronville-től és Haudiaumontól északra megtisztították a nagy kiterjedésű erdős területet és víztől lendülettel elfoglalták Manheullest és Champlont. A megolvasott sebesülteknél foglyok száma tegnap estig 228 tiszt és 16.575 főnyi legénység volt. Ezenfelül hadizsákmányul jelentettek 78 ágyút, köztük számos legújabb szerkezetű nehéz ágyút, 86 géppuskát és beláthatatlan mennyiségű hadianyagot. Badonvillertől északra a phiaivillei erdészet mellett a franciák állásának egy kiugró részét a németek megtámadták és elfoglalták. Nagyobb számú foglyot maradt kezükön.

Március 2. Német buvárhajók négy-nyég ágyúval ellátott két francia segédcirkálót süllyesztettek el Le Havre előtt és egy főlegyvertett angol órhajót a Themse torkolatánál. A Földközi-tengeren a La Provence francia segédcirkálót, amely 1800 főnyi csapatszálítmányval utban volt Szaloniki felé, a németek elsüllyesztették. Hír szerint csak 696 embert mentettek meg. — A nyugati harctéren a tűzérsegi tevékenység tegnap is igen élénk volt. A légi harcban egy angol és két francia kétfedelűt a németek védőágyúi leszedtek. — Az olasz, a délkeleti és az orosz harctéren a helyzet változatlan.

Március 3. Egyik harctéren sem történt nevezetesebb esemény.

IRODALOM.

Magyar kath. szépirodalom.

— Jegyzetek Váth könyvéhez. —

Legszomorubb lapjai könyvének, amikor a 90-es évek irodalmáról és íróiról adja le véleményét. Amint legszomorubb elkallódások, letörések, elhalgatások, tragikus írói sorsok a 90-es dátumhoz fűződnek az egész magyar irodalomban. Így a kath. irodalomban is. Koldus-vágyak, letargikus tengődések, kiskaliberű erőltetnekülések kora volt ez, amelyre ismét lávból bánatos magyar lélekkel révedezve gondolunk. A 90-es évek olcsó, pózoló romantikus hevülései, a kiegyezés utáni tetlen, bágyadt nyugalom nem hagyta érintetlenül a magyar kath. e tájban öntudatra ébredt szellemét se. Ebből világosodik ki, miért lanyhult el, miért fokozódott le, miért aludt el a minden vonalon harcot kezdő katolikus irány, miért tett annyi írónak a hallgatás, a csend, az apáthia a zenéje, miért kellett a Gáspár Imréknak a kórházak kemény számaigán elbucszniok a küzdelmes, reménytelen, fájdó magyar világtól vagy akik meg is szakadtak, miért törtek le az első uj roham alkalmával, miért hangulatozódtak le oly hirtelen egész munkásságuk s miért nem bírták ki a XX. század friss szelektől megtisztított, alvó energiákat felszabadító atmoszféráját.

Ezekről a dolgokról — bár Váth itt hangfogóval dolgozik — nem lehet megindultság nélkül írni és beszélni. Pedig mindent nem is fedett föl, csak konturokban vontta meg a 90-es évek alkonyának arcát. Sokat elhallgatott, letompított, sok mindent ki-

békíteni igyekezett, talán szántsándékkal, talán szeretetből és kiméletből. Így is a még életben levő fáradt harcosoknak bizonyára fájni fog az igazság és az utolsó tördelés. Egy vigasztalás azonban mindenkor fölragogy előttünk s ezt talán Váth is hiszi és vallja, hogy nem ők voltak a kishitűek és vétekek, hanem a kor, amelynek szellemi sineire ráirányítva egész ideológiájuk berendezését. A kor lehatárlásával együtt eljártották kiviselésü eszméik tragikus bukását is.

A megértés, az egyvétartozás, a lélekkel való odaadás mágius ereje csiszolja ki Váth szavait, amikor a legújabb kor irodalmához ér. Az 1907-es dátumot úgy jegyzi le, mint valami csodás, nagy eseményt, leikes szimbolomot, amelynek jegyében az új idők új generációjának harca megindult. Azzal nagyon is tisztában van, hogy nehéz, farszót és majdnem a lehetetlenséggel határos a jelen harcokon végigtekintve, amelynek ő is nem kis jelentőségű és kiséfgyverzetű csatározója, az egyenességet, az őszinteséget megőriznie. De mégis megkísérlí, híven keresi, bár kiereztési a sorok között: nincs annyira messze a mai nemzedéktől, hogy egyéni, szimpatikus szemlélődésének határain kívül tudná állítani embereit s ezek munkásságát. Ebből magyarázható öntudatlan egyoldalúsága és akaratlan elfogultsága. Itt már impresszionista Váth és nem minden sorát írja mindenki alá. De talán ő maga sem akarja. Nem is úgy szövegeti modern lírikus szépségektől átvett mondatait, hogy abszolút igazságok és itéletek mázsasulyát hordozzák, frappáns kerekességükben. Nem is lehet. Mindenki nagy dolgot mivel már akkor, mikor fölérez az új szépségekre. Ezért Váth is inkább andalog és gyönyörködik az új kath. irodalom hangos berkeiben. A lelke illatos intimitásait adja. Kiválasztja és fölmutatja a meglátott és szépnek talált félmeglejtett kincseket, odatartja élénk és fölujjong: néztek, az én szemem ezt látta, gyönyörködjétek ti is benne! S mi csak egy aláhuzott, szigorú szónál akadunk fel és gondolkozunk el, mint magános öszi utas árva állomáson, hogy voltaképpen ő osztályozni és szorozni szeretett volna az új írók között.

Ez nem elcsuszamlás, nem megbotlás, ellenkezőleg dicséret ott, hol az egyéniség mást látó, többet, szebben, átfogóbban látó megnyilvánulásait nem hallgatják agyon, hanem érdeklődéssel és megértő szeretettel tisztelik meg.

Ugyancsak Váth könyvének margóztatása közben magának a kath. irodalomnak, de leginkább a mainak lehetőségéről, kilátásairól, íklatásairól is nagy igazságokat és egyben a rezignáció fátyolába burkolt reménytelenségeket lehetne papírra rögzíteni. De ez egy téma keretén is túl nőne, annál kevésbé lehet tehát e könyv széljegyzetelése közben néhány szerény véleményt kis perspektívájú nézőpontjából elintézni. Az azonban bizonyos, ahogyan a jelen fölkinálja ezt a megoldásra váró problémát s magát a kath. irodalom koldusnyomorúsága ügyét és szituációját, csak keseregni és nem bizakodni lehet vele való foglalkozáskor. Ez — ha nem is ily konkrétan, kicseng Váth könyvéből is.

Persze, ez a mellékirányba vévedt hangfoszlány és fanyar megjegyzés Váth könyvével kapcsolatban csak eszébe jut a kath. irodalom egy kezdő, pöttön munkásságának és hangoztatom újra, semmi köze Váth könyvének értékevalválásához. Sőt, ismételtén, bátrán s boldogan hirdetem, Váth utbatörésén fölbuzdulva vagy maga, vagy mások minél hangosabban szólaltassák meg: a rezonáló zöngé szekrényt — a kath. irodalom élő lelkiismeretét.

Most már csak egy kérdés maradt számomra megoldatlanul: adott-e valami újat ez a könyv Váth írói portréjához?

Én azt mondom, adott. Sokat is adott, a balatoni magános ember lelkének megsejtéséhez. Hiába zokog és putriorozza kicsinységének hangoztatását. Ez a könyv gazdagította és emelte írói munkásságának színvonalát.

Váth írói sikerének legnagyobb gátlója — ami pedig legjelkéből fakadt tulajdona — a stílusa. Mestere a nyelvnek. Új szavak új öszerakója. A magyar nyelv, a szép magyar nyelv mindig tompa, dübörgő, gyászleplellet betakart dobpergés imitációja volt. Ez nagyszerűen fölülkelt Váth minden írásában s nem tagadta meg új könyvében se. A mai beteges, lehetetlen nyelvkorcsokhoz vagy ami még keserűbb, sablonos pesti zargonhoz szokott füleknél persze erős hangzása,

brutális és nagyon is paraszti Váth stílusa. Nem is értik és nem is érzik magyar muzsikáját. Majd az eljövendő időben, amikor a modern írások már megkapták az örökkévalóság nemesen csillogó patináját, Váth stílusa is megátalálja a maga híveit.

Eddig csak a novellistát ismertük, íneg a balatoni témákat. Eddig csak mások szívének redőit boncolgatta s örültünk, hogy nyugodt, kiforrott lelkü emberei — majdnem mind balatoni halász — nyereségükben és hívős paraszti modorukban és szóalásukban is közénk valók, tehát magyarok. Most önnön világába engedett benézni. Szegény és magános napjai megszeretésének forrásához vezetett bennünket. Felfedte s lelke mélyéből kisugárzó reflex fénykévekkel megvilágította, amit eddig csak sejtettünk, hogy vérevel szereti az irodalmat magányában s azt, amit katholicumnak nevezünk. Ezzel gyönyörű, új színezésű, markáns ecsetvonásokat adott önnön portréjához.

Én azt szeretném, hogy olvasói közül nagyon-nagyon sokan még jobban lelkükbe fogadnák őt is, amely ezideig nálaunk egyedüli utmutatója, pátfogója, ajánlója s bátor hirdetője a tiszta, egészséges magyar kath. irodalomnak.

(Vége.)

* **Stampay ének- és imakönyve** háborús énekekkel és imával bővítve, csinos kötésben (256 oldal) 50 fillér, vászonban 70 fill., bőrkötésben 4 kor. A kötött kotta is 50 fillér. Tízre egy ingyen jár. A jövő kiadás egy ível esellet hősökért való énekekkel és vesperákkal ismét bővítve lesz. Szives hozzászólások kéretnek. Kőböltek, Eszergom megye.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49. Inter-
urbák

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterem.
Rendelkezésre áll az összes fog-
gáztatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.

A szájpaddlás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. febr. 23-tól 1916. márc. 1-ig. —

Születés.

Fésüs József napszámos és Pataky Julianna fia János r. kath. — Szabó János mezőgazdasági cseléd és Orovetz Mária leánya Erzsébet r. kath. — Horváth Imre szeszgyarakereskedőnél munkás és Szabó Anna leánya Anna r. kath. — Steigler Ferenc kocsis és Ulrich Krisztina fia János r. kath. — Török Gyula államvasuti hivatalnok és Perger Mária fia Gyula József Árpád r. kath.

Halálozás.

Lévai Sándor katona ref. 23 éves 1914. nov. 30-án hósi halált halt. — Fülöp Sándor katona róm. kath. 19 éves 1915. július 20-án hósi halált halt. — Szabó István katona r. kath. 24 éves 1915. aug. 6-án hósi halált halt. — Czvizler János katona r. kath. 32 éves 1915. szeptember 7-én hósi halált halt. — Auer Anna r. kath. 1 hónapos. — Domonkos Ferenc róm. kath. 8 hónapos. — Tábory Pál r. kath. 16 hónapos. — Özv. Siki Károlyné Ling Katalin magánzó r. kath. 76 éves. — Bozsai Illés ref. 15 hónapos. — Ráksy Edit Emilia r. kath. 2 éves. — Ráksy Ödön r. kath. 15 hónapos. — Ober Ferencz József r. kath. 13 hónapos. — Weisz Imréné Kohn Janka vegyeskereskedő neje izr. 22 éves. — Boór József r. kath. 3 hónapos. — Furbas Irén r. kath. 4 hónapos. — Beke Péterné Varga Katalin asztalosiparos neje r. kath. 63 éves. — Özv. István Józsefné Horváth Erzsébet napszámosnó r. kath. 70 éves.

Házasság.

Az elmúlt héten nem kötötték.

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádógdobozok körül a nagy bádóhiány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemmárv fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádógdobozokat beszerezni. Mely tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipókrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt vevőim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

CIPÓKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziasszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipókrém az összes gyártmányokat felülmúlja. — Az óriási Fedák-cipókrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

**40 filléres
árban**

kerül forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háború előtti kitűnő minőségben

**mindenütt
kapható!**

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványvíz
nagy raktára
VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sörgőnyeim: Bakos Veszprém.

Ajánlom a tél idényre bel- és külföldi
csemegeárukat, válogatott
fűszerek, idej aratásu tea-
: különlegességeimet. :

Teasütemények, csokoládék, kakaó
és gyermekjátékszerek. Mindennemű
hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jams-
rum, likőrök, cognac és
pezsgők, bel- és külföldi
borok. - Kávékban nagy
: választék. :

Gőzkávépörköldé

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági
cikkek. — Illatszerek.
Finom hentesáruk.
: Prágai sonka. :

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rüpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, körle-
velek, hirdetésmények, salragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatások,
gyászlapok, rotatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számiák, címkek,
stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek totaxés szerint fűzve vagy
bekötve szállíthatnak. Hivatalos le-
vélpapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyvonalas csinos virágala-
pok, tet-szásszerinti mennyi-égben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írodai, ugyazintén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61